

VALIO! SCENOS ŠVENTĖ!

Apie gaires. Ir priedui: receptai!

ST. MERINGIS

Smagiai nuteikias sumanymas. Ir kol kas netvirti i Araratą kopimai

Tenka iš anksto atsiprašyti: už pakilesnio tono reveliacijas, už humorui nusilenkimą, už gal atgrasų mentoriskumą. Bet kol pradės reikštis numatyti komitetai, kol susidarys kompetentingos komisijos ir bus įvesta išganingos biurokratijos galia, tegu bus leista prašnekti eiliniam piliečiui. Apie vadinamą "sceninį festivalį".

Spaudoje sutvisko Anatolijaus Kairio įkūrtis: maldaukim Bendruomenės patį vyriausiąjį veiksnį, kad malonėtų ne vien palankiai užprotokuoti teatrinės šventės būtinumą, bet kad ir dosnumu pralinksminytų. Ir iš savųjų aukštųjų, taip sakant, projektuojamą iškilnę visapusiškai palaimintų.

Kilnioje atspausdintoje oracijoje, jau su Kultūros fondo autoritetu bei iškaba, tas pats įsigeidimo skelbėjas trimituoja patrauklius dalykus: apie visų pavidalų pajėgų (kovon ir pergale!) susisipietimą, apie karščiausio manifesto pratriūbyti reikalą, čia pat masina ažuolų lapų ar gal laurų šakelių vainikais. Žodžiu, už drąsą, nusipelnymus bei nurungtyniavimą drūtskrandžių dovanomis! Garbės aureolėmis. Įsiamžinimo viltimis.

Tarp kitko, aukštaitiško nerimo vėjamas, akis jis mums pabado ir latvių išeivių Amerikoje sektinais pavyzdžiais: girdi, jie net kelis "teatro festivalius" yra surengę!

Spausdintomis raidėmis su-tvirtintas, A. Kairio į ateities griausmingą proklamaciją įvadas, beje, vertas dėmesio. Netgi, jei jo ar kitų nenuosėdų klykimas ar skeryčiojimas primintų net tokią patrauką, kuri iš seno vadinasi **teatru**. Nesgi šis, balažin, tikras ar tariamas kultūros veiksnys Chicagos nūdienėje lietuviškoje atmosferoje tėra, regis, favorizuojamas tik viena atšaka — **opera**, kuri, kitaip tariant, yra muzikinė drama. Kodėl? — ne čia narplioti.

Galima tik priminti, jog latviai jukiose operinėse ar asamblinėse puotose savitarpy nesma-guriauja; ir net, pvz., jų įžymusis operos solistas A. Kaktinš, kol sveikas ir gyvas buvo, važinėjo po kolonijas su šneka-mo teatro išvykomis, vaidindamas. Mūsųose tik nerami Vincė

Jonuškaitė sykį irgi buvo įsijun-gusi New Yorke į draminių spek-taklį.

Bet grįžkim prie temos ir prie valiavimo. Į ateities svajo-jamą festivalį.

Kas, pagaliau, yra festivalis? Tai, pirmiausia, iškilmė, neeilinėm dienom skirta šventė. Ta proga dėvimi švarūs, puošnesni drabužiai, vaišės patiekiami gardesni, retesni patiekalai, da-lyvių veiduose giedrumas ir šyp-sena, pasididžiuojama tik rink-tiniais dalykais. O prakalbėtu reikalui: — vertinama tik ypa-tingo dėmesio verta atranka.

Štai ir raktas festivalio ste-buklių dėžutėms atidaryti. Ne vien apgraibomis atrinkimas, bet rimta selekcija, meniniai galimai vertingėsni aukštumas. Iš to ar neatsiras reikalas be-šališkai ir stropiai apie atranką pagavoti? Ne vien iškilmingo-mis būsimio festivalio valando-mis, bet iš anksto nusprendžiant rungtyniavimo parade dalyvauti tinkamumą. Arba neatsisakant pastangų sambūriams patarti ar režisūrine bei kitokia talka pa-galbon ateiti.

Pastarasis vyksmas gali at-rodyti skrupulingas, nešas ne-ramybė, painus ir "pavojingas" dalykas. Tačiau jokių negeistinių reakcijų, tur būt, nepasitaikytų, jei festivalis vyktų po meninių siekimų vėliava, o neskelbtų tik draugėn rinktis kvietimą, ne vien ambicingą suvažiavimą Chicagon.

Ruošiamas manifestas, many-čiai, turėtų iškelti lietuviškos scenos išeivijoje ne vien visuo-meninę, bendruomeninę, bet ir **meninę** svarbą bei reikšmę. Ka-lendorius juk rodo 1968-uosius, mūsų kūrybingojo teatro metų pusšimtį!

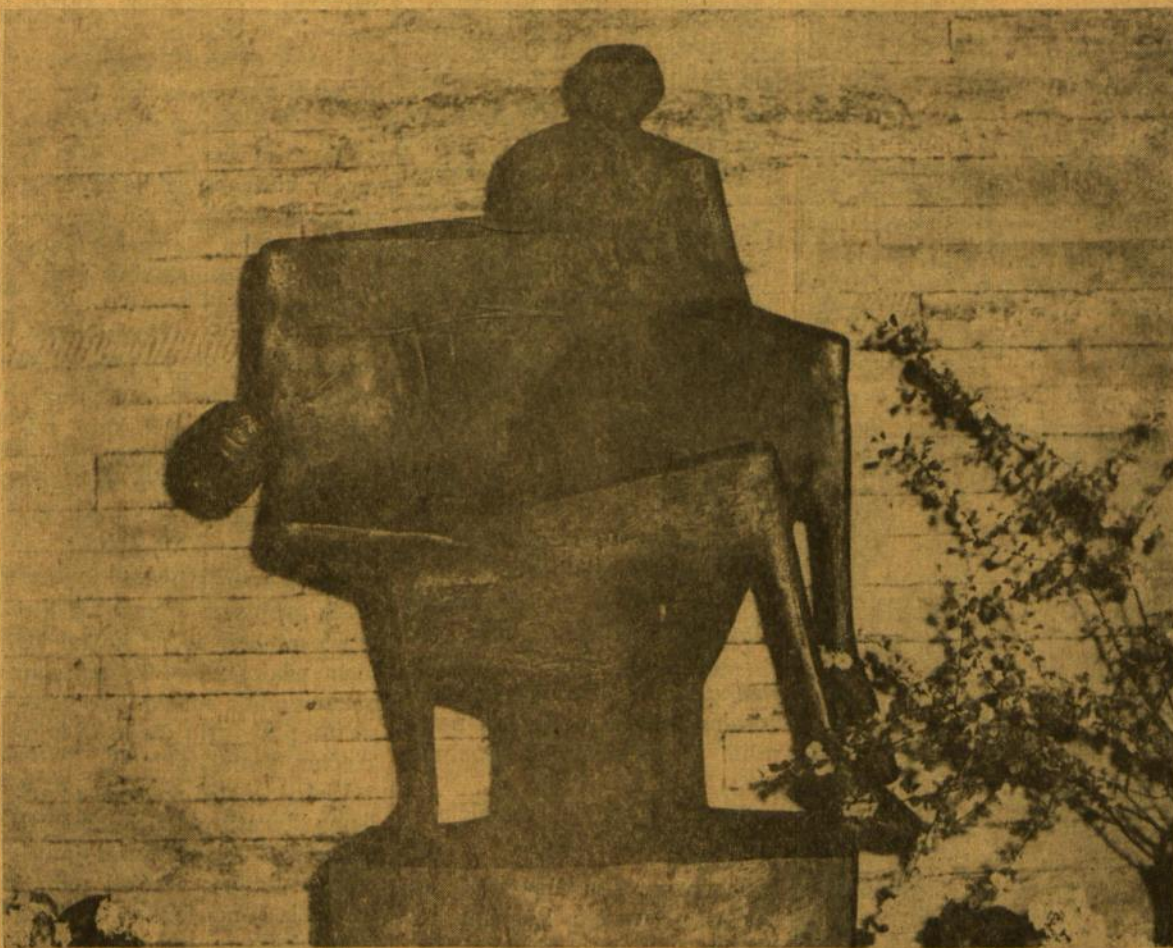
Araratas ar Everestas kopti vilioja. Tai aukšti smaigaliai. Bet lipti į juos tenka fiziniai ir kitaip pasiruošus, daug treni-ruočių pakėlus, apdairiai. Viršu-kalniai nėra lengvai nugalimi. Scena irgi turi viršūnių. Be to, joje yra ne vien pramoga, yra ir vertybės, prasmė, o gal ir mi-sija. Ne vien trombonai, ne tik bengališkos liepsnelės.

Ašarų liejimas, žiūrovais nusiskundimas ir lentynose objektų pervertinimas

Anatolijus Kairys graudenasi nūdieniu lietuviškos scenos nak-tovidžiu. Štai iš dejonės išra-šas: "Mūsų teatrai yra labai aiškiai sunegalavę, sunerimę, nu-stumti į paskutinę vietą, merdi užmiršti ir apleisti".

Lengvai surasime tam net ke-lias priežastis. Dabartinę stag-naciją greičiausiai bus išaukęs pats gyvenimas. O gal vertybių menkesni pakaitalai? Gal teat-ro nukreipimas į publicistiką, į grynai emigracinę tematiką? Gal (tegu tai bus ir erezija) for-mos prieš turinį iškelimo sėk-mingesnės ar nepasisekusios pa-stangos?.. Gal todėl, kad daug kas, kas stimuliuo ar džiugino talentais, iš veikimo dėl įvairių priežasčių pasitraukė?.. Ant to kol kas ir sustosim.

Tik jokių būdu negalima kal-tinti žiūrovų. Aišku, ne snobus, ne premjeras dėl kutulio ar sen-

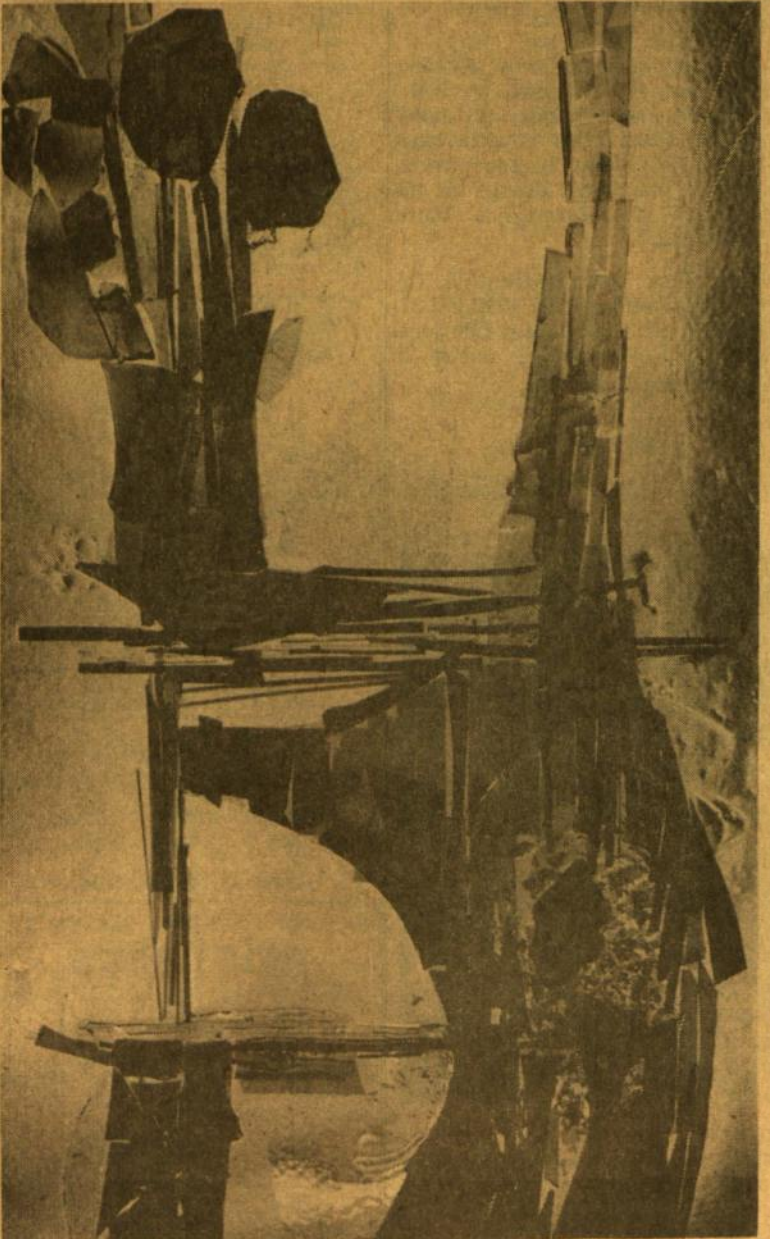

Fritz Koenig
Skulptūra Marijos Kankinių Karalienės bažnyčios kriptoje. Berlyne. Šventovė pastatyta toje vietoje, kur nacių laikais buvo kalėjimas.

Pieta
Placiu 3-čiame psl.

sacijos lankančių. Bet plačiau, gausią ir nuosirdžią auditoriją, ieškančią scenoje žmoniškumo, gilaus atsigavimo, gaivinančio juoko, gyvenimui paskato.

Festivalio repertuarą turėtų sudaryti stambesni sceninės atrakcijos veikalai. Tegu net ir "literatūriniai" nepavyzdingi. Suprantama, pageidaujama sa-va dramaturgija! Manyčiau, ga-lėtų tiktai V. Alanto "Aukštad-variis", atsisiras, matyt, medžia-gos ir mirusio St. Lauciaus ar-chyvuose (jo kadaise premijuo-ta komedija dar mūsųose ne-vaidinta), neapvils ir P. Vaičiū-

Jurgis Daugvila
Iš Čiurlionio galerijoje, Chicagoje, Vasario 16-tos proga rengiamos mūsų dailininkų parodos.

Vasara
Nuotr. Liet. foto archyvo

norėčiau priminti: teatre ir iš netobulesnės materijos pasiseka padaryti menišką ar patrauklų spektaklį. Reikia tik norėti ir sugebėti.

Tiesą pratarus, dabartinėsė paklausos ar pasiūlos lentyno-se vertybės aiškiai sumenko. Suretėjo, sudilo, jaunuose me-tuose paseno ar dėl sąlygų nuo scenos veikimo atsitolino. Chi-cagoje dargi pastebima savotiš-ka epidemija — sveikiems vy-rams nukritęs amaras: vizitinė-se kortelėse ir spaudos kroniko-jė afišuojasi "aktoriais", o vai-dinti atsisako! Aktorių lyg ir nestinga, o padoresnio sąstato sudaryti neįmanoma. Ir vis dėl amfocijų, dėl kažkieno, kažkur arba kažkada įkvėptos didybės, dėl tuščiavidurių priežasčių. Kultūros fondo pirmininko per-šama proklamacija tegu ne žo-džiais, o dezinfekuojančia prie-mone ar kuriuo panašiu prepa-ratu tą nelemtą sunegalavimą, tą epidemiją sustabdo. Nes ji ir kitur plinta.

Manau, kiekvienas pritaris, jog tik disciplinuota vienybe, bendru pozityviu entuziazmu, didesniais siekimais festivalio idėja bus sėkmingai ir pergalingai realizuota. Tegu lentynos ir vėl prisipildo. Ir tegu neatsiras nei vienos pajėgios moters, nei vieno sugebančio vyro, kurie at-sisakytų teatrinėje manifestaci-joje dalyvauti!

Tai yra pilietinės pareigos, scenai įsipareigojimo dalykas. Ne vizitinės kortelės, ne taria-mų grupinių atskalų, bet lietu-viško teatro šauksmas, kuriam nei ausys, nei širdys negalėtų būti kurčios.

Pradinių žingsnių klystike-liai. Naujų vėjų atgaiva. Naujoviškų bandymų lygia-rečio galimybės. Tegu bū-na griausmas ir vaivorykštė!

Šiuo metu sceniniu veikimu dar tebealsuoja ar rodosį leis-gyvės šios vietovės: Bostonas, Chicago, Clevelandas, Deitroitas, gražią jūrtį rodo Los Angeles, o Kanadoje — Hamiltonas. Kas uždraus atgimti New Yorkui? Kodėl festivalinė ambicija ne-

Kertinė Parastė

O KODĖL IR ČIA NEPASISTENGTI?

Tur būt, viena iš aktualiausių problemų visiems lietu-viams išeiviams, kur jie be-gyventų, yra lietuviybės įskie-pijimas jaunajai kartai. Daug kas apie tai rašo, daug kas pa-skaitas skaito. Daug darbo yra tam reikalui pašvesta. Ir šeš-tadieninės mokyklos organi-zuojamos. Ir įvairios organiza-cijos steigiamos. Net ir pats Jaunimo kongresas kaip tik tam pačiam tikslui buvo su-ruoštas. Tačiau tikrai keista, jog ir po tiek pastangų, jauni-mui ta lietuviybė dažnai daro vis mažesnę ir mažesnę įspūdį. Aišku tik tiek, kas nors, kur nors yra netvarkoj.

Galima teisintis, jog didelę įtaką čia daro aplinka, kad jau nuolui vis sunkiau ir sunkiau pajusti, jog jis tikras lietuvis, juo labiau sunkiau tuo didžiutis. Tačiau ta aplinka, kuri su-pa lietuviuos Amerikoje ir ki-tuose laisvuose kraštuose, var-gu ar visada lietuvių bei yra vien kliūtis? O gal čia rasta aplinka gali būti lietuvių bei išeivijoj net palaima? O jeigu ji tokia nėra, tai gal mes pa-tys kalti?

Keletą metų padirbus įvai-riose jaunimo stovyklose ir atkakliai stebėdami savo am-žiaus ir jaunesnius draugus, aš priėjau išvados, kurios dar ne-tekė pastebėti mūsų spaudoje. Norėčiau todėl savomis minti-mis pasidalinti čia su skaity-tojais.

Pirmiausia, kaip anksčiau minėjau, reikia pripažinti, jog mūsų jaunimas kasmēt lietu-viškumo atžvilgiu aiškiai smun-ka žemyn. Yra viena kita išim-tis, bet tik labai reta.

Antra, kyla klausimas — kodėl? Yra kelios pagrindinės priežastys, kurias, šiek tiek pa-siryžtant, vis dėl to būtų gali-ma nugalėti. Bet pirma reikia rasti pačius kaltininkus. Ir čia, labai gaila, labiausiai kalti tė-vai, nesurasdami laiko dar ma-žam "pypliukui" papasakot gražių lietuviškų pasakų. Tė-vai kažkaip vis pasiteisina, jog vaikas dar per mažas, nesu-pras, kai nueis į mokyklą, ta-da išgirs ir t. t. Bet kai jau vaikas nueina į lietuvišką mo-kyklą, ypač kai jis išsižada sa-vo laisvalaikio vardan šešta-dieninės, tai jis, iš tėvų anks-čiau nieko negavęs, jau savo-tiškai nusiteikia prieš viską, kas toje mokykloje jam teikia-ma.

Buvau tikrai nustebinta, kai, pasisodinus grupę mažesnių stovyklautojų, pradėjau klausi-nėti, kokias lietuviškas pa-sakas jie yra girdėję. Suminė-jau vieną, antrą, trečią. Žiū-riu — niekas nekelia rankų. Pagaliau suminėjau popula-riusią "Eglę, žalčių karalie-nę". Tada dar viena - kita ran-ka pakilo. Bet, pasirodo, ir ži-nantieji susipažino su pasaka, ją matydami vaidinamą Chica-gos ir Clevelando salėse. O kaip su tais, kurie vaidinimo nematė? Jie nieko net ir apie šią pasaką nežinojo.

Čia aiškiai matyti, jog lietu-viukų tėvai tikisi, kad jų vai-

ko "sulietuvinimas" bus kur nors, kaip nors atliktas. Bet kas tai padarys? Jeigu moti-nos, o ypač tos, kurios nedir-ba ir turi laiko, negali savo priešmokyklinio amžiaus vai-kams paskaityti lietuviškų pa-sakų, o vėliau ir pamokyti pa-čius pasiskaityti, tai yra gry-na nesąmonė tikėtis, jog vai-kas kada nors pats bandys at-versti lietuviškos knygos pus-lapius. Piktčiausia buvo matyti, kaip garsių mūsų visuome-nininkų vaikai atvažiuoja į sto-vyklas, vos apversdami lietu-viškai liežuvi, nė karto negir-dėję jokios lietuviškos pasakos ar legendos. Tokie tėvai, laks-tydami visur, neva aukodamie-si lietuvių bei, namie neatlieka savo pirmiečių pareigų.

Bet gana čia tų rūgionių. Tie, kurie jausis nusikaltę, ti-kuosi sau prisipažins ir nuo-širdžiai stengsis kaltę atpirkti, žinant, kad vaikų lietuviybės problemą reikia pirmiausia spręsti asmeniškai — šeimo-se.

Toliau, ieškodami šios pro-blemos sprendimo, pažvelkime į paauglį jaunuoį, maždaug 12 metų amžiaus. Sakysim, jog, būdamas 7—10 metų, jis netu-rėjo progos susipažinti su lietuviškom dainom bei pasakom, nebuvo progos nei padainuoti, nei paskaityti. O dabar jis kaip tik šeštadieninę pradeda susi-tikti su lietuvių literatūra. To-kiu atveju visiškai nenuosta-bu, jog jam tas kursas yra pats nuobodžiausias ir sun-čiausias. Vargiai galima tikė-tis, kad toks jaunuolis kada nors pats skaitytų lietuviškai. Greičiau jam ir lietuvių kalba ir aplamai kultūra visuomet liks svetimos.

Bet vis dėlto yra dar ir to-kių, kurie, būdami maž, skai-tė lietuviškas pasakas, o ūgte-lėje, lengvai supranta ir pereina literatūros kursą. Tačiau ir iš jų ne visi pasižymi uoliu susidomėjimu visu tuo, kas lietuviška. Kodėl? Čiai ir glūdi pati aktualiausia šios temos problema, kurią jau turėtų su-sidomėti ir plačioji mūsų vi-suomenė.

Jaunuolis, suėjęs 11—12 me-tų, jau nelabai "užbovijamas pasakėlėmis". Jam jau daugiau rūpi gyvenimiškesni įvykiai, kuriuose tačiau turi būti vie-tos ir jo gyvai fantazijai. Šio amžiaus jaunuolis pradeda knistis knygų puslapiuose, ku-riuose vienas nuotykis veja ki-tą, kuriuose yra pilna paslap-čių, o skaitytojas pats nejučia atsiduria nuotykijų karalystėje. Trumpų pasakėlių tada jam jau neužtenka.

Stovyklose šitokių paauglių aš dažnai užklauskdavau, ką jie skaito? Suminėtos angliškos knygos būdavo: "Nancy Drew Mysteries", "Hardy Boys Mys-teries" ir įvairios "Adventure Stories". Pasiteiravus apie lietuviškąsias, dauguma atsaky-davo, kad visiškai nieko nėra skaitę. Pasirodė, kad tėvai jiems jokių šios rūšies skaiti-nių niekada ir nesūlė. Bet čia jau ne vien tėvai kalti. Dirste-lėje į pastaruoju metu išleis-

Šiame numery:

- O kodėl ir čia nepasistengti?
- Valio! Scenos šventė!
- Kova už deklaruotą nepriklausomybę.
- Vasyliūnai prikelia Kazimierą V. Banaitį.
- Kankinių šventovė Berlyne.
- Apie Ipolitą Tvirtutį rašo Stasys Pilka.
- Lietuvos universiteto bibliotekiniškė — didžioji žydų gelbėtoja.
- Mes turime tiltą statyti, nors jo ir neužbaigsime.
- Įvairių rūšių realizmas.
- Nauji leidiniai.
- Filmų įvairumai.
- Gerimanto Peniko foto paroda.
- Spygliai ir dygliai.

VASYLIŪNAI PRIKELIA KAZIMIERĄ V. BANAITI

Antrasis lietuviškos kamerinės muzikos koncertas Bostone

Penkių koncertų ciklui riedant į priekį, š. m. sausio mėn. 21 d. Bostono Jordan Hall vėl klausėmės smuikininko Izido ir pianisto Vytieno Vasyliūnų antrojo kamerinio koncerto. Savo programa jis radikaliai skyrė nuo pirmojo, kuriam ištiesai figūravo mūsų miniatiūrinė smuiko literatūra. Dabar buvo išlaikyto stiliaus sonatų vakaras, pašvęstas vieno mūsų kompozitorių — Kazio Viktoro Banaičio kamerinei kūrybai prikelti. Iš pradžių lyg ir brovėsi klausimas, kaip toks koncertas, pradėtas ant, sakykime, švarutėliai akademiniu pagrindu, bus priimtinas kantriam greit linkstantiems ir nuovargi mūsų klausytojų dėsniui. Bet ji tuoj užgožė dvi pripuolamos aplinkybės, koncertą praskaidrinusios pakankamu įvairumu. Mat, iš dviejų koncerte atliekamų Banaičio sonatų — d-mol ir Rapsošica h-mol, ši pastaroji buvo jo sukurta ne smuikui, bet violončelei ir fortepijonui ir šiame koncerte buvo grojama viola (altu) — oktava aukštesniu violončelės „bėdos“ pakaitu. Tas jau įnešė tam tikrą tembrinio skambesio ir spalvingumo atmainą. O trečiasis programos veikalas — sinita „Lietuviškos idilijos“, parašyta ne visai įprastinio kamerinės muzikos sąstato instrumentų trijulė (smuikas, klarnetas ir arfa, šiame koncerte fortepijono pavaduota), pradvelkė joje dar didesniu šviežumu ir atgaiva.

Būty gal stilingiau ir logiškiau, jei programa būtų sustatyta kūrinių didėjančio dramatinio įspūdingumo principu. Tačiau jai tiktu tokia rikiuotė: Rapsošikių sonata, trio siuita ir d-mol sonata. Kad programa

STASYS LIEPAS

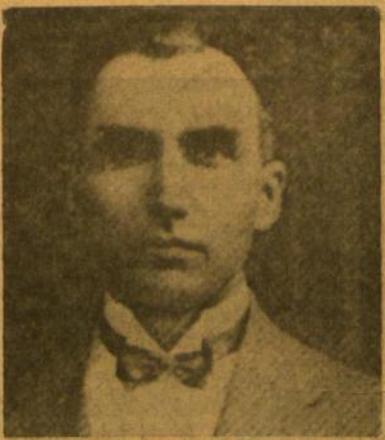
buvo atliekama kaip tik atbuline tvarka, nulėmė ne kokie stilistiniai motyvai, bet tik... toji priklodytė viola. Norint nepakenkti savo pagrindinio instrumento techninei precizijai, smuikininkui atrodė tikslinga pirma atgroti visą smuiko programą, paliekant pabaigą jo tik išimtiniais atvejais tenaudojamos violos numerį.

Banaičio kūryba ieško lietuviškos sielos

Šio koncerto Banaičio kameriniai kūriniai gražiai byloja apie jo gyvenimo didįjį muzikinį siekimą, kuris lig šiol, reikia stebėtis, nesusilaukia atitinkamo mūsų šviesuomenės įvertinimo. Kiek aš iš kontakto su juo, kaip savo buvusiu mokytoju, esu patyręs, kompozitoriui visą gyvenimą rūpėjo suprasti, teoretiškai suformuoti ir ypač praktiškai individualioje savo kūryboje įamžinti lietuvių muzikinės jausenos ir jos išreiškimo autentiškuosius, tik jiems arba daugiausia jiems būdingus savitumus bei pradus. Banaitis atkakliai triūsė, ieškodamas tokio liaudies dainų harmonizacijos būdo, formuodamas pagrindus tokių harmoninių priemonių sistemai, kuri gliausiai ir natūrausiai reflektuotų mūsų muzikinį charakterį. Tas kompozitorių nuvedė į diatonizmo, senųjų modalių tonacijų studijas, daugybės jo harmonizuotų liaudies ir originalių chorinių ir solinių dainų pagrindama diatoninė muzika, o taip pat į žymios duoklės jai atidavimą ir

savo instrumentalinėse kompozicijose.

Šiame koncerte sutelkta kamerinė jo kūryba taip pat vaizdžiai iliustruoja Banaičio ypatingą gravitaciją į mūsų liaudies dainą ir kitas liaudies muzikines apraškas, dažną tų dainų ar tik jų motyvų integravimą

Kazimieras V. Banaitis jaunystėje

Prof. Kazimieras V. Banaitis pasitaraisiais savo gyvenimo metais. Nuotr. V. Maželis

Neišgyvenę Banaičio, ar suprasime Lapinską?

Šitie Banaičio kūriniai nėra mums pasenę ir šioj astronomų gadyne. Jų muzikinio grožio skaidumas dėl to neužtemo, kad mes kasdien kvėpuojam vis labiau apnuodytu oru. Gerai nesupratę ir neišgyvenę Banaičio, kaip ar mes kada būsim tikrai pajėgūs suprasti ir mūsų modernųjų kompozitorių avangardo tolimesnių dvasios posūkių. Beje, net tokio ryškaus ir produktyvaus mūsų jaunųjų talentų kaip Darius Lapinskas kūrybinis sužėgėjimas, kad ir kaip pažangiai mus reprezentuotų šio laikinės muzikos forume, kad ir kaip maloniai glostytų mūsų tautinę ambiciją, vargu ar jis visų mūsų dvasios gilumą visais savo spinduliais jau pasiekia ir sušildo? Štai kodėl Banaičio kūryba, gerai pažinta ir giliai išjausta, savo tautiniu romantizmu užpildydama didelį tuščią mūsų muzikinės brandos evoliucijoje tarpą, padeda mums laipsniškai subręsti, kada jau ir Lapinsko, ir Gaidelio, ir Katinos, ir V. Bacevičiaus modernios inovacijos tampa natūraliai ir organiškai priimamos.

Sonata d-mol — Banaičio širdies kūdikis

Ši mano maža digresija į kai kuriuos Banaičio kūrybos aspektus, manau, visapusiškai padės suprasti ir šį jo sonatų koncertą. Koncerto pačiame svorio centre buvo smuiko sonata d-mol. Didžiausiose kompozitorių muzikiniuose išsiskyrimuose šis sonata yra tikras (Nukeita į 4 psl.)

KERTINĖ PARASTĖ

(Atkelta iš 1 psl.)

tas lietuviškas knygas, aiškiai matom, jog jos ne minėtiems paaugliams. Tėvai neturi ko šitiems skaitytojams bepašlyti.

Ir taip metai po metų vėl auga bei lietuviškosios paauglių literatūros. Kada jau subręsta iki sudėtingesnių romanų skaitymo, jie lietuviškai siais jau visiškai nesidomi ir jo nebeori. Ir tai suprantama. Atpratus nuo lietuviško skaitymo, žodysnys toli gražu neprilygsta vyresniosios kartos autoriui, ir tokiame skaitytojų yra tikra kančia bandyti vien tik sekti knygos turinį. Jis vėl čia tada pasiima anglišką romaną ir tą per kelias dienas, nors ir būtų knyga kelių šimtų puslapių, baigia ir vėl griebiasi kito. Aišku, jis turi ir daug įvairesnių jų pasirinkimą angli kalboje. Tačiau lietuvių literatūra irgi čia pakankamai spalvinga. Visa bėda, kad čia minimas skaitytojas niekad neturės progos ir noro jos kaip reikiant išbandyti. O vien tik dėl to, kad būdamas 10—16 metų amžiaus, jis buvo apsuptytas tikros dykumos, iš niekur negaudamas susistiprinimo.

Šią problemą, manau, ir kiti yra pastebėję ir ne kartą jos tema paaimanavę. Tačiau vien aimanavimas mažai ką pataiso. Aš pati turiu čia kelių konkrečių pasiūlymų.

Vietoj ieškoti mecenatų naujoms literatūros kūriniams premijuoti (kuriuos mažai jaunimas teskaito), verčiau paimti ir išleisti naujomis laidomis kelias knygas, kurios kaip tik pritaikytos 10—16 metų jaunimui. Atsimindamas, su kokių malonumų aš verčiau jau pageltusius tų knygų lapus, siūlyčiau ilgai nelaukus perspausdinti bent porą iš čia sumintų: R. Spalio „Gatvės berniuko nuotykių“, J. Kaupo „Daktaras Kripštukas pragare“, „Daktaras Aiskauda“ (jaunesniems), Haufa pasakas.

O kodėl mums čia neperispausdinti puikų P. Tarasenkos jaunimui skirtų knygų, pvz. kad ir jo istorinė apysaka „Pabėgimas“, kurioje vaizduojama nuotykingas kunigalkščio

DR. ANNA BALIUNAS

AKTŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGOS

PRITAIKO AKTINUS

2358 West 63rd Street

Kašdien 10—12 val. ir 7—9 v. vak. Seštadieniais 10—11 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai priimami be atlygio.

Ofisio telefonas: PR 8-5229

Res. tel. WALbrook 5-5076

Res. tel. 239-4683

DR. G. G. BALUKAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS

GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA

449 S. Pulaski Road (Crawford federal Building) Tel. LU 5-6446

Pirmą ligonius pagal susitarimą. Neatsiliepia, skambinti HU 8-2222

Ofisio telefonas: PR 8-5229

Res. tel. WALbrook 5-5076

DR. C. K. BOBELIS

Infektų ir šlapimo takų chirurgija

Tel. 695-0533 — Elgin

425 N. Liberty Street

Route 25, Elgin, Illinois

Val. ofisio HE 4-5849, rez. 288-2235

PETER T. BRAZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2434 West 71st Street

Val. pirm. ketv. 1-4, vakar. 7-9, antr. penktad. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus

Ofisio — HE 4-5755

DR. M. BUDRYS

ALERGIJA

2751 West 51st Street

Valandos: antradieniais, penktadieniais 2-9 v., seštadieniais 10-1 p.p. Ligoniai priimami pagal susitarimą.

Kęstučio pasprukimas iš kryžiuočių kalėjimo. Jaunuolis, kuris į dvitomį „Algimantą“ dažnai bijo net pažvelgti, „Pabėgimą“ tikrai per naktį neatsitraukdamas perskaitys. Arba vėl to paties autoriaus „Užburti lobiai“, kur dviejų lietuviukų nuotykių, ieškant turtų apieisto dvaro požemių, ne kiek neatiliekia nuo amerikoniškų „mystery“ pasakojimų.

Aišku, visam tam reikia lėšų. Bet jeigu žmonės tikrai rūpinasi lietuviškumo išlaikymu, tai čia kaip tik būtų pats veiksmingiausias jo išlaikymo būdas. Fondai ir Bendruomenė galėtų lengvai paskirti tam

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė optometristas

DR. EDMUND E. CIARA

2709 W. 51st Street

Tel. — GR 6-2400

Val. pagal susitarimą: Pirm., antr., ketv. 2-5, 7-9 val. Penkt. 2-5 ir Seštad. 10-12 val.

DR. E. DECKYS

GYDYTOJA IR CHIRURG

SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS

CRAWFORD MEDICAL BLDG

449 S. Pulaski Road

Valandos pagal susitarimą

Res. GI 8-0873

DR. W. M. EISIN-EISINAS

Akuserija ir moterų ligos

6132 So. Kedzie Ave., W-2670

Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti MI 3-0001

Ofisio HE 4-1414, Rez. RE 7-6867

DR. B. GAIZONAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Specialybė: akuserija ir moterų ligos

2454 West 71st Street

(71-os ir Campbell Ave. kampas)

Val. kasdien 1-3 ir 5-8 val. vak. Seštad. 12-3 val. popiet

Trečiadieniais uždaryta

Ofisio tel. PR 8-2220

Namų — rez. PROspect 8-9081

DR. JANINA JAKSEVIČIUS

GYDYTOJA IR CHIRURG

2456 West 63rd Street

Pirmad., antrad., ketvirt., ir penkt. nuo 12 iki 5 v. ir nuo 8 iki 8 v. v. Seštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofisio val. kasdien nuo 8 iki 9 v. v.; sešt. nuo 9 iki 17 val.; arba susitarus

Ofisio PO 7-6000, Rez. GA 3-7273

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3344 West 63rd Street

Val. kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiadien. ir Seštad. uždaryta

Ofisio ir buto tel. OLYmpic 2-1381

DR. F. V. KAUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1407 So. 49th Court, Cicero

Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadien. ir Seštad. tik susitarus

Tel. — RELiance 5-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

(Lietuvių gydytojas)

3925 West 59th Street

Val. pirm., antrad., ketvirt., ir penkt. nuo 12 val. vak. p. p. 6-8 val. vak. Seštad. 12-3 val. o trečiadien. uždaryta

Tel. ofisio ir buto OLYpic 2-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4938 W. 15th Street, Cicero

Kašdien 1-5 val. ir 6-8 v. vak. Išklyrus trečiadieniais, Seštadieniais 12 iki 4 popiet

Tel. ofisio ir buto OLYpic 2-4159

DR. IRENA KURAS

GYDYTOJA IR CHIRURG

KODIKŲ IR VAIKU LIGŲ

SPECIALISTE

MEDICAL BUILDING

7156 South Western Avenue

Pirmad., antrad., ketvirt., ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 8 — 3 val. vakar. Trečiadien. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p. Seštad. 1 val. ryto iki 3 val. p. p. Ofisio tel. RE 7-1195

Res. tel. 239-2915

DR. MARIJA LINAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS

2817 West 71st Street

Telefonas HEMlock 6-3545

(Ofisio ir rezidencijos)

Valandos pagal susitarimą

Ofisio tel. PR 8-7773, Rez. PR 6-4733

DR. A. MACIONAS

CHIRURGAS

2358 West 63rd Street

Valandos: pirmad., ketv., 6 — 8 val. antr., penktad. 1-5, treč. ir šešt. 1-5 val. Pirmiausia tik susitarus

Ofisio tel. 4-1818, Rez. PR 6-9801

DR. J. MESKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS

2454 West 71st Street

(71-os ir Campbell Ave. kampas)

Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Seštad. 9 v. v. — 9 v. v. v.

reikalui tiek lėšų, kad kasmet būtų išleidžiama bent viena tokia knyga, kuri būtų taikoma grynai paaugliams. Mano siūlymas būtų: pirma perspausdinti tas knygas, kurios pagarbina atžymėtus tautkultūros, pageltusius puslapius ir sulaukiamais viršeliais. Jos turėjo ir tikrai turės pasisekimą. O vėliau gal pagaliau atsirasi ir naujų autorių, kurie sugebės parašyti tokių knygų, kurios nors gal ir negaus premijų, bet bent bus skaitomos jaunimo. Ir čia jau būtų tikras laimėjimas tikrojo kovojo, su tikrais rezultatais — lietuviškumo išlaikymu. El. Bra.

ASSOCIATE OPTOMETRIST

Lietuviški kalba

DR. FRANK PLECKAS, OPT.

3424 W. 63rd St., GR 6-7044

(Iškiria akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses")

Val. 9:30—12:30 ir 1:30—3:30

Kitom. valandom. susitarus

Uždaryta antradien. ir trečiadien.

DR. A. PUSTELNIKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

SPEC. VIDAUS LIGOS

Tel. ofisio PR 6-7500; Namų 925-769

5159 South Damen Avenue

Valandos: 9-12 val. p. p. ir 6-8 val. vak. Išklyrus trečiadienį

Tel. 423-2660

DR. E. RINGUS

RENTGENOLOGAS

9760 S. Kedzie Ave.

Val. pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. 8 v. r. iki 9 v. v. Treč. ir šešt. 8 v. r. iki 8 v. v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS

SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS

2745 West 69th Street

Prieš šv. Kryžiaus ligoninę

Val.: pirmad., antr., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. Seštad. nuo 2-4. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarus, telefonu:

Telef. REpublic 7-2290

DR. LEONAS SEIBUTIS

INSEKTŲ POSELES IR PROSTATŲ CHIRURGIJA

Ofisio 2454 West 71st St.

Val. antrad. nuo 2-5 popiet

ketvirtad. nuo 6-8 vak

Ofisio telefon. 776-2880

Rez. telefon. PR 9-6730

DR. ALDONA ŠIMKUS

AKTŲ LIGŲ IR CHIRURGIJA

PRITAIKO AKINIUS

15542 S. Cicero, Oak Forest, Ill.

Kabineto tel. 687-3020

Namų tel. 839-1071

Virtual pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Address: 4255 W. 63rd Street

Ofisio tel. RELiance 5-4410

Rez. tel. GReenville 6-0617

Valandos: pirm., ir ketv. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. v.; antr., ir penkt. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir vakarais pagal susitarimą

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Bendra praktika ir chirurgija

Ofisio 2750 W. 71st Street

Telefonas 925-8296

Valandos: 2-3 v. v., penktad. 10-12 v. r., 2-3 val. vak. Sešt. 1-4 v. vak. Seimad. ir trečiadien. — uždaryta

Rez. tel. WA 5-3099

DR. VYTAS TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS

Ofisio ir rez. 2652 W. 59th St.

Tel. PROspect 8-1223

Ofisio val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 9 iki 4 val. ir nuo 8 iki 8 v. v. Seštad. 2-4 val. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą

Of. tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6190

DR. V. TUMASONIS

CHIRURGAS

2454 West 71st Street

Pirmiausia ligonius tik susitarus

Val.: 2-4 val. p. p. ir 6-8 v. v. antr. ir treč. Seštad. uždaryta

Telefonas — GReenville 6-3823

DR. A. VALIS-LABOKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

SPECIALYBĖ AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS

2524 West 69th Street

Kankinių šventovė Berlyne

Moderniojo meno paminklas Ploetzensee rajone

Dvylika metų (1933–1945) Hitleris su savo gauja siautėjo Vokietijoje ir beveik visoje Europoje. Kraujų pasruvo žemė ne tik nuo milijonų išžudytų žydų, bet ir nuo daugelio tūkstančių katalikų. Stengiamasi tų aukų nepamiršti. Žydai yra išleisti visą eilę veikalų apie savo kankinius. Lenkai leidžia net specifines monografijas iš to laikotarpio. Pvz. Londone veikianči lenkų leidykla Veritas išleido W. Szoldrsko knygą "Martyriologium duchowienstwa polskiego pod okupacją niemiecką w latach 1939–1945" (Lenkų dvasiškųjų marrologija nacių okupacijos).

Kalėjimo vietoj bažnyčia

Pačioje Vokietijoje tie nacių kankiniai yra pagerbiami knygomis ir paminklais. Vienas iš tokių paminklų yra Marijos Kankinių Karalienės bažnyčia, pastatyta Berlyne, Ploetzensee kalėjimo vietoje.

Šią paminklinę bažnyčią pastatyti mintis subrendo dar 1952 m. Tada 75-me vokiečių katalikų suvažiavime Berlyno vyskupas Wilhelm Weskamm kalbėjo apie nacių nukankintuosius: "Argi nebus paminklo, kuris mums juos primins?.. Bažnyčia, kuri turės netrukus iškilti netoli Ploetzensee kalėjimo (Berlyne) galės būti gyvas paminklas tų įvykių, kuriuos mes matėme savomis akimis. Tada, kai motinos rankos vedamas vaikas eis Ploetzensee rajonu, pamatęs bažnyčią paklaus: 'Mamyte, kas čia? Ar yra kankinių?', motinos galės atsakyti: 'Taip, buvo, aš pati kai kuriuos pažinau'".

Dėl religijos ir sąžinės laisvės

Pats Pijus XII pritarė tam vokiečių katalikų planui pastatyti tokią paminklinę bažnyčią, parinkdamas jai ir dabartinį vardą. Kertinis akmuo buvo padėtas 1960 m. lapkr. 15 d. Simboliškai buvo suduoti trys plaktuko smūgiai į akmenį, kurin buvo įmūrytas dokumentas, kur buvo pasakyta: "Ši Marijos Kankinių Karalienės bažnyčia buvo pastatyta, pildant Vokietijos katalikų įžadą... Su dėkingumu ir pagarba katalikai mini visus krikščionis, kurie paaukojo savo gyvastis dėl religijos ir sąžinės laisvės 1933–1945 m..."

Trys simboliniai kapai

Pati bažnyčios paskirtis vertė ieškoti būdų, kaip ji geriau išreikštų idėją, kuriai atstovauti ji skiriama. Bažnyčios kriptojė — trys kapai. Pirmas skirtas palaikams prel. Bernardo Lichtenbergo, kuris viešai pasmerkė Hitlerio režimą ir kuris mirė varomas į antrą kalinimo vietą — Dachau. Tas kankinys palaidotas Berlyno vietoje, kurią dabar kontroliuoja sovietai, kurie vis dar nebuvo davę leidimo to kankinio palaikams perkelti į Marijos Kankinių Karalienės šventovę.

Antras kapas toje šventovės kriptojė tai dr. Erich Klause-nerio, Berlyno katalikų akcijos vadovo, kuris 1934 m. birželio 30 d. buvo nacių nušautas savo įstaigoje.

Trečias kapis sudėti vardai, dokumentai, liudijai apie tuos kankinius — nacių režimo aukas, kurie buvo nužudyti ir kurių nebuvo leista deramai palaidoti, ar kurių laidojimo vietos nežinomos.

Originalios Kryžiaus kelių stotys

Visa bažnyčios ornamentacija suderinta su mintimi, kuriai ji atstovauja. Pvz. Kryžiaus kelių stotyse Pilotas pavaizduotas tik beveidis, neturįs ekspresijos, jėgą ir niekįbę vaizduojas

JUOZAS PRUNSKIS

medžiagos gabalas, stulpas. Kristų vaizduoja tik erškėčių vainikas. Kryžiaus kelių stotis dvejus metus kūrė skulptorius Herbert Hajek, kuris II pasaulinio karo metu pabėgo į Vakarų. Jo kūryba iš pradžių buvo sukurta kritiškai, o vėliau — apdovanota premijomis. Jo sukurti dvyliktoji stotis vaizduoja ant Golgotos kalno tris kryžius, iš bronzos išlietus viename gabale, sujungtame erškėčių vainiku, vaizduojant, kad kentėjimas ir kryžius, kalėjimas ir agonija jungiasi į vieną.

Koenigo Pieta

Bažnyčios kriptojė pastatyta Pieta, skulptoriaus Fritz Koenigo, sukurta be tradicinio grožio, kaip kančių simbolis. Ji vaizduoja vienumoną sujungtą, kryžiaus pavidalu, Motiną ir Sūnų. Koenigas bažnyčiai, vaizduojančiai kankinimų šurpumą, sukūrė Pietą, verčiančią susimąstyti. Nusvirusi, gyvasties netekusi liesa Kristaus galva, nūlinkusios sunkios kojos. Marija vaizduojama lyg lukštas, į kurį skęsta jos sūnus, bet ji ir lyg sostas, laikanti Jį savo ran-

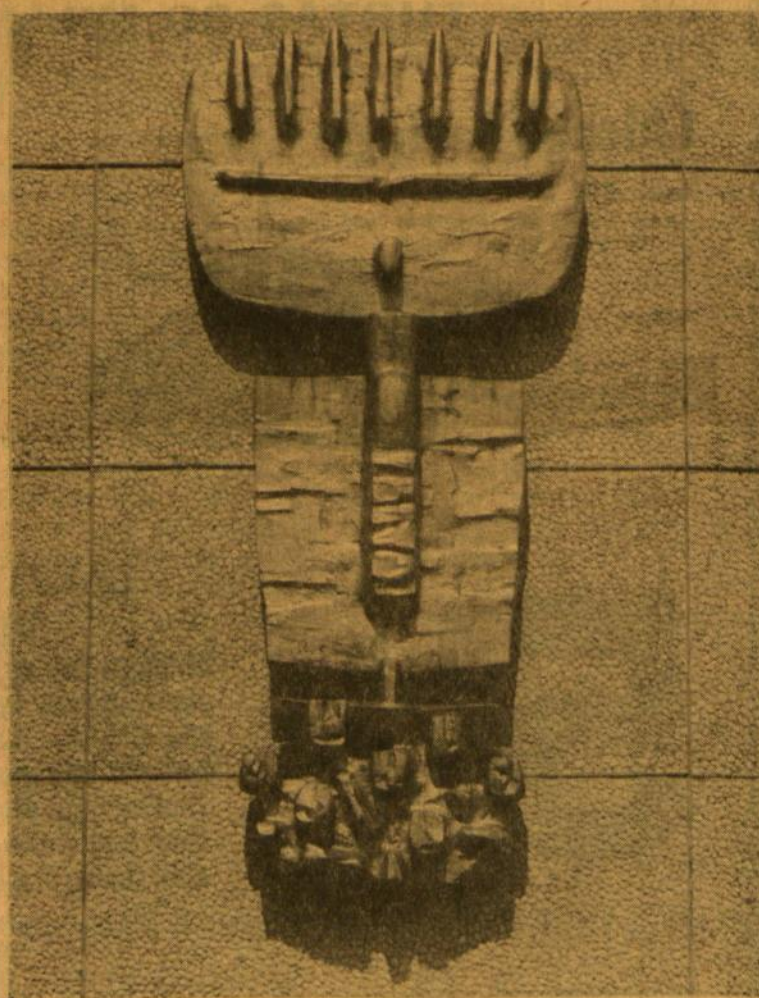
kose ir antru kartu perteikianti pasauliui.

Skulptoriaus Otto Hajek sukurta altorius turi pjedestalo, vaizduojantį Kristaus erškėčių vainiką. Tai primena atperkama Kristaus auką, kuri kančios ir mirties erškėčius perkeičia į Velykų prisikėlimą.

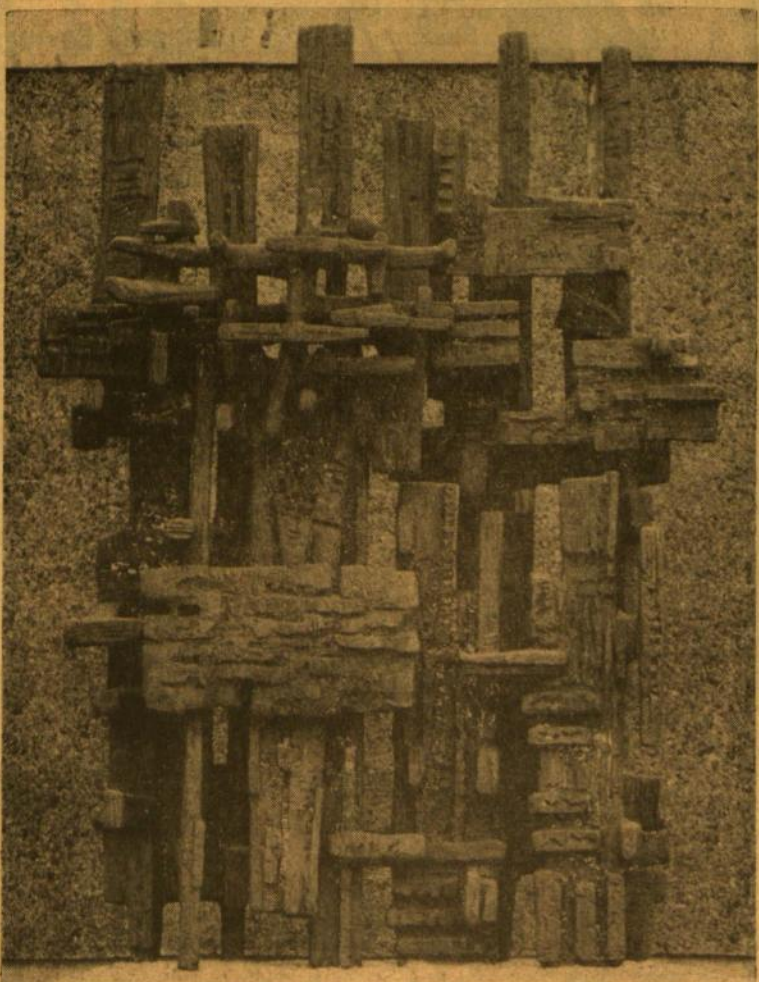
Šventorių supančios sienos padengtos juodais melsvo bazalto plokštėmis su žvirgždo įspaudais, simbolizuojant kalėjimą, agoniją, mirtį, sudarant ir slepiančių kančių nuotaiką šventoriuje, tik švytinti bažnyčia lyg skelbia gyvenimą anapus mirties.

Mūsų uždaviniai

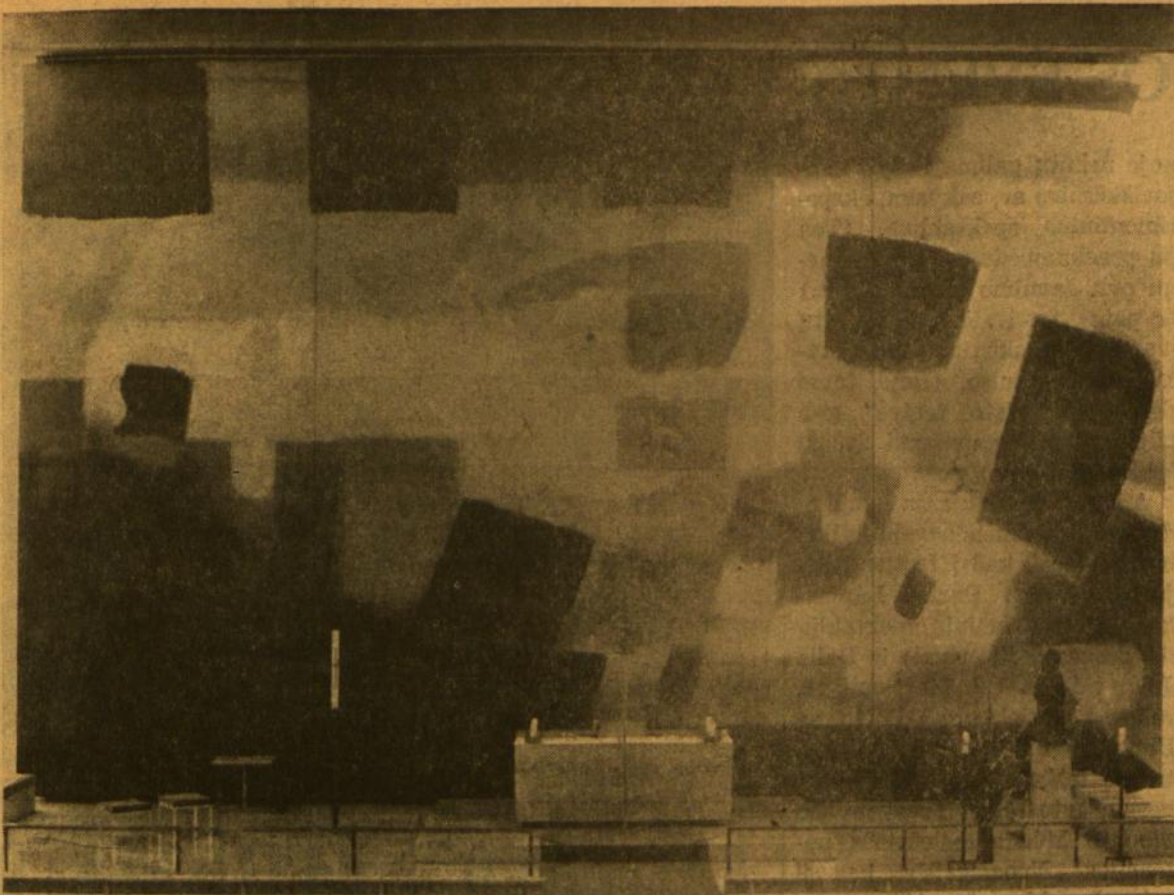
Stebint tos paminklinės kankinių bažnyčios vaizdus, stipriau ir mums norisi įrengti paminklinę Lietuvos kankinių kopylią Romoje. Lietuvos kankinius primena ir Šiluvos koplyčia Washingtone. Dabar dar reikia organizuoti leidinių seriją, kur būtų įamžintos atminimas mūsų brangiųjų, žuvusių ir nacių, ir bolševikų kalėjimuose, lageriuose, Sibiro tremtyje. Dabar dar galima surinkti jų laiškus, gyvųjų atsiminimus apie juos, jų nuotraukas. Tai turės būti padaryta, o kol dar tai įvyks, reikia bendradarbiauti, siunčiant šią svarbią medžiagą į Pasaulio lietuvių archyvą.

Fritz Koenig. Skulptūra Marijos Kankinių Karalienės bažnyčioje, Berlyne.

Otto Herbert Hajek. Dvyliktoji Kryžiaus kelių stotis. Skulptūra Marijos Kankinių Karalienės šventovėje, Berlyne.

Marijos Kankinių Karalienės bažnyčios Berlyne altorius fone Georg Meistermann kosminės tapybos, vaizduojančios Apokalipsės Avinėlį centre.

IPOLITAS TVIRBUTAS

Analizė, prisiminimai ir nekrologinės mintys

STASYS PILKA

Petrapičio ir Lietuvos jaunystėje pragiedruliai. Pirmas mūsų susitikimas. Nuotakingas humoras, keletai į meistriskumą, darbo alkis. Laikinas su Kauno teatro atsiskyrimas ir sugrįžimas.

Sausio 24 d., ilgiau negalavęs, Hartforde, Conn., gyvenimą paliko Ipolitas Tvirbutas, vienas talentingiausių lietuvių scenos menininkų.

Pavardė senybinė, padermė neeilinė. Gimė, augo Ipolitas Petrapičio. Intelligentų šeimoje: tėvas — gydytojas, motina — pianistė. Brendo, mokėsi anuometinėje rusų sostinėje: europieškų įtakų, baltųjų naktų, me nės dėmesio atmosferoje, kanalais, salomis suskaldytame, italų architektų pastatytuose pasipuošusiam mieste, kur pergyveno ir revoliucinius sukrėtimus.

Vasarodavo Lietuvoje, gimė meilė gamtai, tipiskam tėviškės peizažui. Gal veikė kaimynystė, bet būde atsirado bruozai, primena gimnaziinio rašytojo Jurgio Savickio ir kompozitoriaus Jurgio Karnavičiaus charakterių ypatybes: linksmesnės nuotalkos pamėgimą, lyrikai ar formai patraukia.

Ipolita Tvirbutą pirmą sykį pažinau Kaune: iš žinėlės spaudoje atminti atsinajino, jog tai buvo 1924 metų rudenį. Beinantį į repeticiją, prie miesto sodo vartų sustabdė lieknas, vidutinio ūgio, patrauklaus veido jaunas vyras. Kreipėsi rusiškai, kiek grasuotos raidės "r" nepaslėdamas.

— "Ar tamsta mane prisimeini?" — buvo pirmieji jo žodžiai. — "Lankiau tą pačią dramos meno mokyklą, buvau Leškovo klasėje, vėliau už tamstą įstojau..."

Atvirai prisipažinau, jog, deja, jo neatsimenu, bet sužinojau, kad yra aktorius, patariau nedelsiant pasimatyti su režisierium Kastantu Glinskiu.

— "Kad lietuviškai dar silpnai kalbu..." — droviai prakalbėjo ir veik ryžosi savais keliais eiti, bet čia jau aš energingiau gundžiau kreiptis į K. Glinskį: trupė buvo negausi, o geros mokyklos auklėtinis retas bendradarbis! Jis tai padarė ir tuoj tapo darbu angažuotas. Prasi-menu, jog turėjo man dubleruoti vienaveiksmėje dramoje "Durklas", bet, matyt, neišdrįso dėl kalbinių sunkumų, nors netrukus įsitraukė į naujai ruošiamą repertuarą, rodydamas rolių šlifavime tiesiog juvelyrinę preciziją. Vaidino antraeilis vaidmenis: komiškus ir tipingų charakterių. Jaunose rolėse grakštus, savimi pasitikįs; charakteriuose — iki smulkmenų išradingas.

Ir gyvenime ir scenoje iš jo

tryško švelnus humoras. Dažniausiai būdavo, lyg ir skeptiškai nusiteikęs, juokavo tyliai, niekad garsiai nekvatodavo. Kuone iki nervinių priepuolių pergyvendavo darbo alkį.

Išradingumas, akvarelinės spalvos, laki vaizduotė, personažui atskleisti savaiminis tikslumas, gležni sceniniai duomenys, išsiskiriantis rafinuotumas ir talentas skynė takelius į tvirtesnę padėtį.

Kauno Dramos teatras anuo metu pergyveno lyg ir antrąjį savo evoliucijos etapą: Glinskis režisūroje pirmąjį smuką atidavė į B. Dauguviečio rankas, kuris per dvi savaites premjeras beruošdamas, visai trupel užkrovė dar nematytą įsitempimą. Lietuvių kalboje įsigalėjus, Ipolitas Tvirbutas jau bent antraeilį vaidmenų stoka nebegalėjo skystis.

Trečias Kauno Valstybės teatro etapas, atėjus Antanui Sutkui direktoriauti, sukrėtė į darnų ansamblį jau pasišovusių trupę: pasitraukė anuometiniai žiurovų magnetai K. Glinskis ir Ona Rymaitė, nemažai aktorių buvo iš tarnybos atleista: vieton jų Sutkus atsivedė savus mokinius. Ostrakizmui pasmerktieji, jų tarpe ir Ip. Tvirbutas, laikinai įsijungė į Rymaitės sukurta provincijai aptarnauti "Mūsų teatrą". Bet naujos pajėgos nepilnai Kauno publika patenkino, ir palaipsniui veik visi "darbu netinkantieji" į teatrą sugrįžo. Tuo būdu Kauno scenoje ir vėl pasirodė lieknas Ipolito Tvirbutą figūra.

A. Olekos Žilinsko laikotarpis. Šiaulių Valstybės teatro įsteigi-

mas ir Tvirbutą "tarnybos labui" į jį kėlimas, padėties suvartinimas. Incidentas. Klaipėda ir režisūros debiutas. Grįžimas į Šiaulius. Ir vėliau teatro meno vadovo atsakomybė. Pedagoginis triūsas.

Andrius Oleka Žilinskas, kūrybinio meteoru sušvites bei or-

Ipolitas Tvirbutas

ganizaciniu mastu palikęs Kauno Valst. teatre gaivinancias reformas, sukėlė iniciatyvą ir antrajam Lietuvoje profesiniam — Šiauliuose — teatrui gimti. Iš Kauno trupės 1931 metais į Šiaulius tapo "tarnybos labui" perkeltas ir Ip. Tvirbutas, pakeliant jį etatuose greta Juozo Lauciaus, Ričardo Kramerio leido pirmoje padėty įsitvirtinti.

1933 metais kelis mėnesius tame naujokyste dirbęs, gavau atvyksta Chicago, kur parodo poetiniai realistinį, gal per drąsios (socialiai smerkiančios) ekspozicijos pastatymą.

Mano galva, iš matytų spektaklių sprendžiant, Ipolitiui Tvirbutui būdavo labiausiai patrauklūs lyriniai momentai, nuotakos kėlimas ir, kontrastui, pagreitintų ritmų siuntimas. Gal net situacijų, nervais padiktutas optinis ar emocionales pabrėžimas. Savaimė suprantama, jog išėjimoje atsistatytinė sąlygos neleido režisieriui skleistis sielai artimą subtilumą, — lengviau pasiekiamą meniniai profesinėje scenoje, gi amerikinėje mūsiškėje atmosferoje, ypač išvykose, veik neįgyvendinamą.

Vidinė kultūra, nerami vaizduotė, skirtingų, ypač psichologinių, priemonių ieškojimas, naujųjų siekimas, o gal net ir sekiojimas — Tvirbutą režisūros, jei ne stilius, tai bent būdingusios savybės. Madinga, (Nukelta į 5 psl.)

Otto Herbert Hajek. Pirmoji Kryžiaus kelių stotis Marijos Kankinių Karalienės bažnyčioje, Berlyne. Ši moderni ir paminklinė šventovė nuolat yra lankoma viso pasaulio turistų.

VALIO! SCENOS ŠVENTĖ!

(Atkelta iš 1 psl.)
galėtų apsvaigti, dar kuri, šian-
dien merdinti vietovė? Kai ku-
riose kolonijose veikė net du
sambūriai: kas sustabdyt ir
juos laurų vainikų užsigeisti?
Chicagoje į muzikinius vaidini-
mus buvo nukrypusi „Dai iava“.
Jei panorės festivalyje da'yvau-
ti, negi specialias gaisrininkų
komandas steigims karšties
liepsnojimams gesinti? O opera
irgi ar nėra teatras?

Paskelbtas numatomo festi-
valio kalendorius, kur ryškiai
apibrėžtos keturios paros: nuo
lapkričio dvidešimt septintos iki
gruodžio pirmos imtinai. O kas
bus (tebus dar optimistas!), jei
bent dauguma kolonijų užsigeis
savo sceninius reprezentantus
„kalakutinėms“ Chicago eva-
kuoti, kad dėl garbės ir premi-
jų parungtyniautų?

Dienąnakt vaidinant ir dar
naktinius spektaklius rengiant,
ar duosim progos visiems pasi-
rodyti? Ar tą malonų antplūdį
turės tvarkyti suorganizuota
teatrinės savisaugos policija?
Esamomis sąlygomis galima per
keturias dienas duoti keturis
(blogiausiu atveju ir šeimininkų
čikagiečių penktą vaidinimą). Iš
svetur atvykę sambūriai priva-
lo gi sau apipavidalinti sceną,
kostiumus, padargus išdėlioti ir
kitais spektakliui pasiruošti. O
be to, dar gera jiems būtų ir su
neįprasta scena susipažinti, pa-
repetuoti. Ir čia vėl ateina eilė
ankstyvesniam atrankos pasiū-
lymui. Jei jau „reprezentuotis“,
tai su protu, su skoniu ir rim-
čiau nusiteikus.

Nėra archaiško repertuaro
festivaliui pirmas nėra rašan-
čiojo, bet žiūrovo labui. Kadan-
gi publika būna (ir yra) skir-
tingų potraukių, nevienodo po-
trošio, tai siūlos mintis: o ko-
dėl festivalio metu tinkamoje
Giedraičio „Baleto teatro“ sce-

noje nebūtų galima rodyti nau-
joviškesnius ar, sakysim, ekspe-
rimentinius spektaklius. (Ten
jis praskambėdavo stipriau, ne-
gu pvz. Jaunimo centro salėje.)
Ir pats festivalis pasidarytų
įvairiarūšis, skirtingų kraujota-
kų ir gyvo pulso. (Beje, tame
pačiame „Baleto teatre“ gali
būti rodomi ir mažesni svečių
spektakliai.)

Aišku, pageidaujama ir anks-
čiau užsirekomendavusių talka,
bet norėtųsi, kad į festivalį įsi-
jungtų komp. Darius Lapins-
kas (jis ir draminių spektaklių
išradingas režisierius!) ir Dalia
Juknevičiūtė. (N. Martinaitytė,
rodos, nepasiekiamas.) Be to, ar
Detroitas ar kuri kita vietovė
turėtų ieškoti iš Paryžiaus il-
gesnių atostogų atvykstančio
žibunto Mikšio režisūrinės po-
tencijos! Nepasigailės, kas ji
pripašys. Meno šventėje neprai-
laimėsit!

Per keturias paras festivalio
žiūrėti gali susirinkti per 2,000
žiūrovų. „Baleto teatras“ gali
taip pat kelis šimtus sutraukti.
Chicago didmiesčio lietuviška
ekspansija, žinoma, galėtų ir
trigubai žiūrovų parūpinti, gal
keturgubai, bet tam reikėtų ki-
tokios perkūnijos. Ilgai trukusi
sausra išdžiovinė ir publikos te-
atrui meilę. Belieka laukti, kol
sceninės išskilmės būgnai ir dū-
dos miegukliuzo prizadins ir sce-
nos mylėtojų ryžtai ateities aki-
račiuose padanges laimės juos-
tomis praskaidrins.

Post scriptum: Režisierius
(jis ir inžinierius) Vytautas Va-
liukas ruošia marionėčių spek-
taklį. Lėles gamina dail. V. Ig-
nas. Tai būtų didelė festivalyje
naujiena ir ne vien jaunimui
pramoga. Ar Kultūros fondas
nepanorėtų ir šia sritim susido-
mėti? Ir į festivalį lėlių teatrą
pakviesti?

Lietuvos universiteto bibliotekinė - didžioji žydų gelbėtoja

Ona Šimaitė, buvusi Lietuvos
universiteto bibliotekinė, na-
cių okupacijos metu Lietuvoje
buvo viena iš tų lietuvių, kurie
organizavo ir teikė pagalbą na-
cių suimtiems Lietuvos žydams
pabėgti iš getų ir išsigelbėti nuo
jiems neišvengtinai grėsusio
mirties pavojaus. Tokios pagal-
bos teikimas tiesiogiai grėsė
mirtim ir gelbėtojams, tačiau
pavojaus nepaisiusių ir pagal-
bos galimybes sumaniai išna-
dojusiu buvo visa eilė. Ona Ši-
maitė bus buvusi viena iš la-
biausiai pasišventusių tam už-
daviniui ir, gal būt, visų sėk-
mingiausiai atvykusiųjų savąją
to uždavinio dalį. Apie jos dar-
bus yra liudijimų ir neseniai
Vilniuje išleistoje Sofijos Bin-
kienės sudarytoje knygoje, nors
Šimaitė, kaip ir dalis jos išgel-
bėtųjų, anuo metu — Lietuva
vėl užplūstant kitiems neva gel-
bėtojams — pasitraukė į Vaka-
rus, todėl netinka būti prista-
toma kaip „kovotoja už tarybi-
nę santvarką“, kaip tenai da-
bar bandoma padaryti su kitais
žydų gelbėtojais, likusiais Lie-
tuvoje.

Pažymėtina, kad pasitrauku-
sių į Vakarus — nacių ir impe-
rialistų bendrininkais apšauktų
— tarpe yra ir daugiau anuo
metu teikusių žydams pagal-
bos. Eilė tokių asmenų minimi

Phil. Friedmano knygoje „Their
Brother's Keepers“ (Crown Pub-
lishers, Inc., New York, 1957).
Didžios nelaimės metu išties-
tos pagalbos rankos neliko pa-
mirštos ir Izraelyje. Jeruzalėje
veikiančio Kankinių ir didvyrių
Jad Vachem instituto Teisingų-
jų komisija, pasirėmusi surink-
tais duomenimis ir patikrintais
faktais, pereitais metais nutarė
Onai Šimaitėi suteikti Teisingų-
jų medalį ir Jeruzalės Atmini-
mų kalne, Teisingųjų alėjoje, pa-
sodinti medį jos vardu.

Lapkričio 30 dieną Izraelio
ambasadoje Paryžiuje (Teisingų-
jų medalis buvo įteiktas Onai
Šimaitėi, įteikimo apeigą atliko
Izraelio ambasadorius Walteris
Eytanas. Ona Šimaitė į ambasa-
dą lydėjo ir medalio priėmimo
apeigoje dalyvavo Lietuvos pa-
siuntinybės sekretorius Antanas
Liutkus.

Šiomis dienomis gautas ir ati-
tinkamas diplomats, liudijąs jau
įvykdytąjį nutarimą dėl meda-
lio paskyrimo ir Onos Šimaitės
medžio pasodinimo Jeruzalėje.
(ELTA)

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
COSMOS EXPRESS
MARQUETTE GIFT PARCEL SERV
3 skyriai Chicagoje:
2608 69th St. Tel. WA 5-2787
2501 69th St. Tel. WA 5-2737
3212 So. Halsted St. Tel. CA 5-1864
Lietuvių bendrovė, kuri turi telse
siuntinius siųsti be tarpininkų tiesiai
savo vardu iš Chicago į Lietuvą.
Didelis pasirinkimas grausios rū-
šių medžiagų ir kitų prekių žemo-
mis kainomis.
E. ir V. Zukauskai

SOPHIE BARGUS RADIO
ŠEIMOS PROGRAMOS
Kasdien nuo pirmadienio iki penk-
adienio 10 iki 11 val. ryto, šešta
dienai ir sekmadieniai nuo 8:30 iki
9:30 val. ryto. Vakaraus pirmadi-
niai 7 val. vakaro.
7159 South Maplewood Avenue
Chicago, Illinois 60629
VISOS PROGRAMOS IS WOPA
1490 kil. AM ir 1027 mg FM
Telef. HEmlack 4-2413

Žiemos ryto ramybė...

Nuotrauka Vytauto Maželio

KAZIMIERO V. BANAIČIO KŪRINIAI BOSTONE

(Atkelta iš 2 psl.)

Banaičio širdies kraujo kūrinys,
labai jo brangintas kūdikis, iš-
nešiotas, mirus jo motinai, as-
meninių negandų bei sukrėti-
mų audroje, atautas giliu liū-
desiu, dažnai suskambančiu tirš-
ty, sunkių, gedulingų, gaudžian-
čių lyg varpai sąskambių pynė-
mis. Emocionaliai jautriomis te-
momis, savo dvasia atsispindin-
čiomis liaudies dainų charakte-
ri, tų temų dinaminis išvysty-
mu, užkopiančiu į nemažas dra-
matines aukštumas, sonata re-
tai tepitruksta įtampos kvapo.
Pirmosios jos dalies pirmoji ne-
ramumo, sopulingo blaškymosi
tema, struktūros pagrindu tu-
rinti liaudinę kvartą, labai verž-
liai kyla, kartodamosi ir įvai-
ruodama, dinaminiais laiptais
aukštyn, kol, fortepijono talki-
nama, užleidžia vietą antrajai
lošinės pobūdžio temai, kurio-
je man vaidentųsi skaidraus
vaikystės džiaugsmo reminis-
cencijos. Pasakalijos formoje
sekančiame temų išvystyme jos
dažnai įvairiai persipina, kry-
žiuojasi, vis laibiau dominuojant
pirmosios eleginiams elemen-
tams. Antrosios Allegro dalies
pirmoji tema, meste išmetama,
kaip staigus laukinio šokio pro-
veržis, netrukus pakeičiama an-
trosios, pirmoj daly rodytos lo-
šinės sarkastiško perdirbimo.
Sonatos epilogas, kaip ir prolo-
gas, kartojasi tas pats folklori-
nis motyvas.

Šioje sonatoje buvo įdomu
stebėti Iz. Vasyliūno, savo pri-
gimties esmėje lyriko, visą dra-
matinį potencialą. Veikalą jis,
rupiai tarant, pastatė ant gy-
vų bėgių ir įvairioje muzikinių
vaizdų bei dramatiinių lūžių tē-
mėje stilistinės nuovokos iškel-
ti stambmenoms, visai nenu-
vertinant ir mažiau reikšmingų
detalių, jam niekada nepristigo.
Žinoma, mažų pasivaikščiųjų
tonalinėmis pabrieunėmis kar-
tais neišvengia net didieji vir-
tuozai. Tad labai džiugu, kad,
kiek siekia mano atmintis pas-
tarųjų Vasyliūno koncerto vir-
tinėje, šiame koncerte jis suge-
bėjo atsipirkti gal net kukliau-
siu tonalinių negrynųjų saiku.
Ir tos jo nuodėmės beveik išim-

tinai koncentravosi Rapsodicoj,
grojant neįprasta viola.

Ganyklose su piemenėliais

Antruojų programos dalyku
ėjusi pastoralinė siuita „Lietu-
viškos idilijos“ koncerte buvo
grojama smuiku, klarneto (Da-
vid Mott) ir fortepijono. Tai
kūrinys, atestuojas Banaitį,
kaip subtilių plonybių lietuviš-
koje muzikoje puoselėtoją, daž-
nai čia pasiekiantį tikro meist-
riškumo. Trijų dalių siuitai pats
kompozitorius davė programi-
nes antraštes: Vasaros ryto ai-
dai, Našlaičių skundas ir Kai-
mo šokis. Ta Suvalkijos lygu-
mų, jos plačių su raliuojančiais
piemenėliais ganyklų, sodžiaus
gyvenimo linksmy ir tamsesnių
epizodų garsinė poema žavi sa-
vo paprastumu, gamtiško gyve-
nimo nekaltumu ir natūralumu.
Trys instrumentai, kiekvienas
jų grakščiai sumesdami savaip
skirtingų varų melodinius žie-
dus, čia sukuria didžiulę gar-
sinę lyrinio grožio kupetą, to-
kiu šviežiū gaivumu alsuojan-
čią, kaip ir toji kvepianti Suval-
kijos lyguma.

Tai buvo reto interpretavimo
šventė. Visi trys menininkai sa-
vo interpretaciją persunkė gy-
vu jausmu, intuityviai susiras-
dami subtiliai poetiškų niuansų
pastoralinėm nuotaikom išskleis-
ti. Iš savo puikios piano piani-
ssimo virtuvės Iz. Vasyliūnas
šion siuiton išnešė geriausius
jos patiekalus, kurių pats gar-
siausias, tur būt, bus jo fili-
ruotė... iki voratinklinio šugž-
desio.

Siuitoje Vasyliūnas talkinęs
klarnetistas David Mott savo
švelniu, šauniai dinamiškai spal-
vinamu tonu, laisva technika,
vidiniu pritapimu prie smuiko
lyrinių užmojų minkštai lydi-
nosi ansamblyje su kitais dviem
instrumentais.

Vasyliūnas išlaiko violos egzaminą

K. V. Banaičio kūrinų kon-
certas buvo baigtas ilgąja Rap-
sodiškąja trijų dalių sonata d-
moll (komp. 1927) violončelei
ir fortepijonui.

Recenzijai skiriama vieta

ją grojant, mane betgi stebino
smuikininko visai pakankamas
techninis korektiškumas, nors
joje daug mažiau buvo to inter-
pretacinio blizgesio, jausminio
išibėgėjimo ir laisvumo, ką jis
šį vakarą taip apščiau rodė su
smuiku.

Pianisto Vytenio Vasyliūno
skambinimas demonstravo bran-
dumo siekiančio menininko ke-
lią savarankišką iniciatyvą.
Idilijose jis davė daug vaizdin-
gų ir spalvingų momentų, pri-
artindamas fortepijoną pastora-
liniam arfos vaidmeniui. Nema-
žiau vertingas buvo jo koope-
ravimas ir Rapsodiškojoje, o ypa-
tingai gi d-moll sonatoje, kurios
tragišką sunkumą nešė nešė
jo gedulingų akordų eisenos.

Paviršiaus pudra ir mažasis entuziastas

Ką dar pasakyti apie triukš-
minę, atseit, koncerto „pasise-
kimo“ pusę? Gal daugiausia bu-
vo karštai ir nuoširdžiai plojan-
čių, buvo kiek delyų ir šaltai
pliaukštelėjančių.

Pro ne per daug užplūdę kė-
džių tarpą žvilgsniu įsiremus,
mano dėmesį patraukė vienas
toks mažas sutvėrimas, kuris
savo amželiu ir fiziniu kalibru,
atrodė, mažiausiai tiko rimto
koncerto aplinkybėse šaukti
bravissimo. Su saugusiu sėdė-
jės, vos pro kėdę beužmatomas
pipiras amerikoniukas po pir-
mos sonatos tokiu jau aršiu

inirtimu pasiuto ploti, lyg būtų
įsigėdęs šipuliais plonyčius savo
delnelius paversti. Žinote, aš sa-
vo viduje net trilinkas susirie-
čiau, pagalvojęs, negi tas maža-
sis iš muzikinio entuziazmo plo-
tų? Negi elegantiškasis Banaičis
būtų jį taip elektrizavęs? Pri-
leides šitokią, lietuvišku mastu
absoliučiai tamsią ir juokingą
mintį, bailioj mano galvoj stie-
pėsi ir kita, dar „juokinesnė“
mintis: į kokį kultūrinį usny-
ną išaugs mūsų ateitis, jei tas
bamblys bus mus jau pralen-
kęs mūsų nuosavo kompozito-
riaus išjautime?

Mielieji inteligentai, kurie jau
nebevaikštote į tokius „nuobod-
džius“, kaip Banaičio kūrinų
koncertus! Susimildami kuo
greičiausiai paskubėkite tvirtai
ir vienbalsiai nutarti, jog šis
kvailas berniukštis savo delnu-
kus kapojo, savaime aišku, tik
iš išdykėliško smagumo. Tada
jau nebereikės jums patiems da-
ryti jokių nesmagių palygina-
mųjų analizių, tada jau niekas
daugiau jums nẽmaloniai akių
nebebadys ir jokia pasaulyje
galybė, net šiais sukaktuvinais
metais, nebemėgins išbloktį jū-
sų iš patogios, ramaus sustingi-
mo pusiausvyros, kultūrinėje
sirty visai pasitenkinant lengvu
paviršiaus pasipudravimu.
Tad iki kito nepasimatymo,
brangieji pudros mylėtojai!

TURTAS 90 MILIJONŲ

Chicago Savings

and Loan Association
John Pakel, Sr., President and
Chairman of the Board

5 1/4%

4 3/4%

LAKŠTŲ TAUPYMO SĄSKAITOS

Chicago Savings jums siūlo šesių mėne-
sių taupymo lakštus, už kuriuos pelny-
site 5 1/4%. Lakštai išduodami tūkstan-
tinėmis minimumas yra \$8,000.00. Nuo-
šimčiai mokami kas šeši mėnesiai nuo
išdavimo datos. Lakštų sąskaitos yra
apdraustos F.S.L.I.C.

TAUPYMO KNYGUČIŲ SĄSKAITOS

Chicago Savings tebemoka už knygutėse
žymimas santaupas aukščiausius nuo-
šimčius, kokie kad yra leidžiami pagal
Federalinės valdžios taisykles. Sudėti-
niai nuošimčiai apskaičiuojami kiekvie-
ną pusmetį.

DAUGIAU TAUPYSITE... DAUGIAU PELNYSITE.

Chicago Savings and Loan Assn.
6245 SO. WESTERN AVE.
TEL. GROvehill 6-7575

IAU DVYLIKA METŲ VEIKIA LIETUVIŲ BERNIUKŲ MOKYKLA —

ŠV. ANTANO GIMNAZIJA Kennebunkporte, Maine. SU VISOM AMERIKOS GIMNAZIJŲ TEISEM.

Išsinamas pilnas ir kolegijas paruošiamųjų gimnazijų kursas.
Oficialiai dėstoma lietuvių kalba (po 4 val. savaitėje, 4 gru-
pėms).

Veikia jaunimo organizacijos, puoselėjami sportai, duodama
lietuviška gyvenimo orientacija. Pati gimnazija padeda mokiniams
įstoti į kolegijas.

Dėsto 20 mokytojų bei instruktorių.
Atlyginimas visiems prieinamas.
Atsižvelgiama į kiekvienos šeimos padėtį.
Registruokite mokinius 1968-1969 m.
Priimami mokiniai, baigę 8 skyrius.

Informacijų ir kitais reikalais rašykite:

Rev. Rector
St. Anthony High School
Kennebunkport, Maine 04046

MES TURIME TILTĄ STATYTI, NORS JO IR NEUŽBAIGSIME...

Bandyamas išlyginti įtampas ir skirtumus

K. SILINIS

Dabar pažvelkime, kaip katalikiškasis žmogus kuria tas vertybes. Čionai tragizmas eina toliau. Mūsų uždavinys čia, žemėje, yra užbaigti ir išstbulinti tvėrimo darbą. Mes amžinai bandom — ir vis nesėkmingai! — išlyginti įtampas, skirtumus, kurių čia mums niekada nepasiseks išlyginti. Tie įtampos skirtumai, tarp kurių mes blaškomės, yra keturi. Tai lyg ant tilto spyriai, kurie tiek toli vienas nuo kito, kad mes niekada negalėsime perimesti tilto nuo vieno iš jų ant kito. Du iš tų įtampų skirtumų liečia materialinį objektą, lauką, kuriame mes dirbame, kiti du — formalinį, t. y. metodą.

Pirmieji du — tai įtampų skirtumas tarp išorės ir vidaus ir įtampų skirtumas tarp gamtos ir antgamtės. Kaip toli vienas nuo kito šie tilto spyriai! Bet mes turim tiltą statyti, nors jo ir niekada neužbaigsime. Tokia yra mūsų dorinių pastangų prasmė.

Išorė ir vidus

Kuris iš mūsų nėra kentėjęs, negalėdamas išorės tobulai prilyginti vidui ar vidaus formuoti pagal išorę? Visą laiką mes jaučiam mėlą, vis jaučiame neišvengiamą dvilypumą. Jau matėm, jog gėris reikalauja laisva gera valia užbaigti pasaulį pagal Dievo esmę. Bet svarbu ne vien tik gera valia — ji yra absoliučiai reikalinga, ji duoda formą, — bet toji gera valia turi ką nors daryti, ji turi spinduliuoti į pasaulį, jos spinduliai turi siekti žvaigždynus, ji turi tapti tarsi pasaulio šviesa. „Jūs esate pasaulio šviesa, ir žmonės, matydami jūsų gerus darbus, turi garbinti Danguos Tėvą, esantį aukštybėse“.

Bet kaip tiksliai čia ir glūdi priešingybė. Savo viduje mes galim eiti be galo toli, savo vidų gyvenimą formuodami, ugdydami ir skatindami. Tatai, pagaliau, yra mūsų gyvenimo uždavinys. Bet visiškai atsidėję šiam vidujam gyvenimui, mes lengvai užmirštam išorę, nuo išorinio gyvenimo atsitraukiam ir išoriniu pasauliu imam bodėtis. Gi vėl, kai tik atsigrižtame į išorę ir imam paisyti pasaulio dalykų, žiūrėk — vidujis gyvenimas ima ir pasidaro mums svetimas, ir tada į mus įslenka didysis melas: mes pasidarom dienos reikalais ir rūpesčiais begyveną žmonės, tuščių formų kūrėjai.

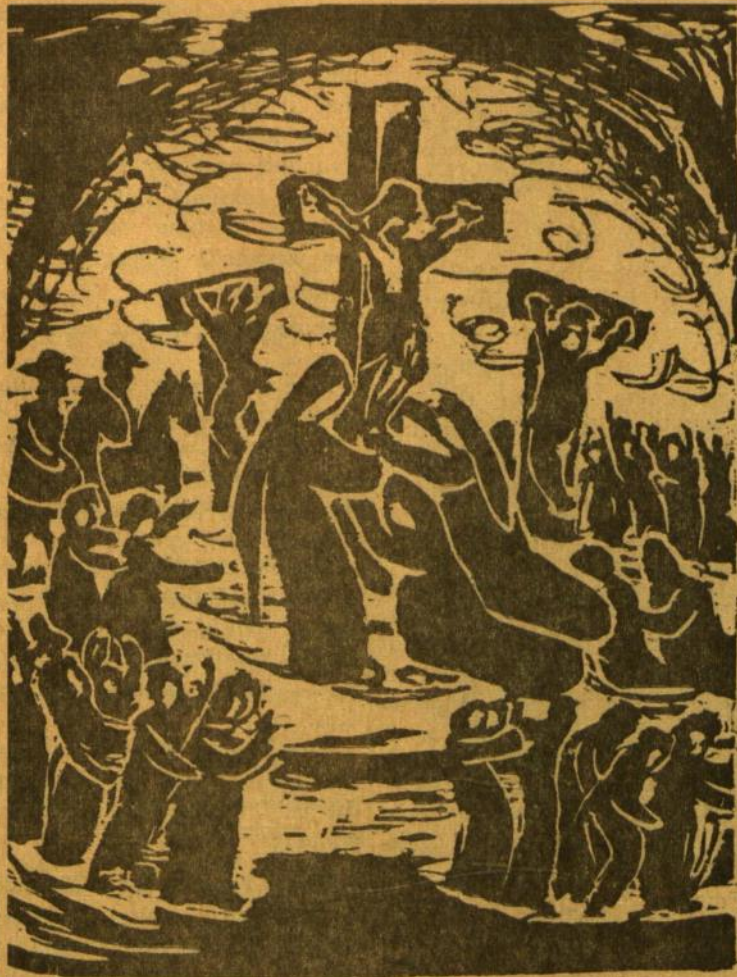
Katalikų Bažnyčiai taipgi neretai primetamas išoriškumas, ir reikia pripažinti, kad ne be pagrindo. Katalikų Bažnyčia yra tartum miestas, bestovįs ant aukšto kalno ir iš didžiausių tolybių matomas. Ji pilna išorinių ženklų: jos bažnyčios bokštai remia padanges, o apeigas minioms apskelbia varpų gaudimas. Bažnyčia žengia per pasaulį kaip kariuomenė; jos kunigai yra tarsi karininkų korpusas, vienuolynai — nelyginant armijos stovyklos. Ir vis dėlto jina yra kupina vidujinio turinio. Pašalietis, be abejo, to nemato, nes tatau tegalima įžiūrėti tik iš vidaus: tai viduje malda, viduje mistika, švč. Sakramento garbinimas, — kas tatau pastebės, pats visame tame gyvai nedalyvaudamas. O kur išlyginimas. Ar išorė visada prilygsta vidui ir ar vidus visada turi pakankamai jėgos, kad įkvėptų dvasią išorai? Kas galėtų tatau teigti? Kas turės pakankamai drąsos tvirtinti, jog tiltas jau pastatytas?

Gamta ir antgamtė

Antroji priešingybė — tarp gamtos ir antgamtės. Gamta yra realybės sritis, ir dėlto mes neturim jos niekinti, — mes turime netgi ją mylėti. Bažnyčia, katalikas humanistas gamtą myli, ir tatau yra gerai žinoma. Įsiklausykime Didžiosios savaitės apeigų giesmės: kokiais tiesiog maloniniais žodžiais tenai bylojama apie vandenį! Niekada įsiai nėra buvęs taip švelniai ir su tokia meile apgiedotas, kaip Didįjį šeštadienį, krikšto vandenį šventinant. Vėl gi kaip išgiriama darbščioji bitelė Velykų žvakę šventinant. Niekas tos bitelės nėra taip apdailnavęs, kaip kad ją gieda katalikų pasaulis. — Gamta yra priemonė viršusliniam pasauliui išreikšti. Dėl to katalikiškasis žmogus myli viską, ką gamtą teikia: gėles, spalvas, šviesą, smilkalus, vėliavas, varpus; žodžiu, visa, nes tatau gali išreikšti jo vidujinę esmę. Jis myli ir tos gamtos jėgą, tą baisią, nesuvaldomą netgi žemesniosios gamtos jėgą.

Katalikų Bažnyčia šimtmečius vedė atkaklią kovą, kad apsaugotų nuo panikinimo seksualinį gyvenimą ir užtikrintų jam jojo teises; ji visada gynė ir visada pravedavo mintį, kad ir įsiai — seksualinis gyvenimas — yra Dievo sutvertas, geras, tyras ir kad nėra jame nieko niekintino. Katalikų Bažnyčia visada sėkmingai kovojo su perdėtu spiritualizmu. Katalikiškasis žmogus myli aukštesniąją jėgą, glūdinčią žmoguje, aukštesniąją gamtos jėgą, kuri ji skatina užvaldyti pasaulį, kuri ji daro mokslo ir technikos valdovą. Tają techniką, tą išradimą, tają dvasios jėgą katalikas humanistas myli ir socialinėje bei ūkinėje srityje. Su koku pasididžiavimu yra sušukęs Paulius, vienas iš didžiausių katalikiškųjų žmonių: „Caesarem appello!“ — Aš apeliuoju į Cezarį! — Šituose Kristaus apaštalo žodžiuose glūdi visa pasididžiavimo kupina romėno teisės samonė.

Katalikų Bažnyčia myli gamtą. Bet čia prasideda tragizmas:

Viktoras Petravičius

Golgota (lino raiziny)

IPOLITAS TVIRBUTAS

JAUTRUS SCENOS TALENTAS

(Atkelta iš 3 psl.)

ypač rusuose, scenos veikalo „idėjiniai priešinga“ interpretacija kurį laiką žavėjo ir režisieriaus Ipolito Tvirbuta ambicijas. Tačiau visur jautėsi jo dvasinis degimas, gili menui pagarba ir noras spektaklio kūrėjams visapusiškai padėti. Mūsųose pasilieką neužmiršamas scenos magikas ir meistras. Nemirės istorijai jo prisiminimas.

Atslenka mintin jo neprašyta, bet puiki pagalba. Žiūrėjo Kaune Petro Vaičiūno komedijos „Prisikėlimas“ spektaklį. Režisieriaus Kazio Juršio pagėdavimu, manimi vaizduojamas piniguočius bei moterų vilhot-

jas turėjo būti sunkus, niūrus ir, tarp kitko, barzdele pasipuošęs.

Po vaidinimo į manąjį rengimosi kambarį įeina Ipolitas, gudriai besisypsodamas, šnabžda, priėjęs, į ausį:

— Mesk, Stasy, tą barzdą! Tau ji nereikalinga!

Mintį momentaliai išsifravau: personažą vaidink komediniai!

Sekantį spektaklį lydėjo tai, kas buvo patarta. Barzda liko nepriklijuota. O K. Juršys nustebo: „Vaidmuo pas tamstą šiandien pasidarė gyvas ir stiprus“. (Dėkui, Ipolitai!)

Grįžkim į Amerikos tikrovę. Porą kartų Tvirbutą buvau Hartforde aplankęs. Sykį net porą dienų pasisvečiavau. Stebėjau jo stoicizmą, menininko nerimavimus, nepalaužtą kūrybingumą. Paprastais kreidiniais pieštukais vyniojamo popierio lakštuose piešė įdomiai komponuotus fantastinius vaizdus, per teikdavo išgyvenimus, ieškojo savęs atskleidimo. Vėliau ištikimos mokinės Elenos Rukuižienės tinkamesne medžiaga aprūpintas, ėmėsi tobulinti techniką. Tie jo piešiniai verti dėmesio ir išsaugojimo! Juose išlieka be laiko palaužtas retas talentas.

Sveikata šlubavo. Dienas leido vienuose, nes žmona nuo ankstyvaus rytmečio skubėjo darbovietėn, o sūnus mokėsi kitame mieste. Užėdavo fiziolo nusiūpimo laikotarpiai. Vėlei atsigaudavo ir vėl palūždavo. Kvėpavo tik vienu plaučiu, širdis išdaigas krėtė. Nuapldavo.

Tik dvasia ilgą laiką tebebuvo narsi, veržli, nenusilpusi. Tebuvo tik menkai pražilęs, vidiniai irgi nesukurdę. Vienuos valandomis gavo giliau ir skausmingiau mąstyti.

Susirašinėjome. Meditacijos atsispaudė plačia rašysena brėžtuose laiškuose. Eilučių tarpe humoras, talentui rezignuoti protesto šauksmas, — tuomet ir žodžiai liejasi nervinga kreive.

Paskutiniu metu tapo neat-sargiai moraliai pažeistas: biografas suabejojo jo režisūrinių potencija! Tai pergyveno skaudžiai, dvigubai dėl to per jautriai krintosi. Ir staiga ėmė gy-

DRAUGAS, šeštadienis, 1968 m. vasario mėn. 3 d.

5

venimu netikėti, galą sau pranašauti. Rimtai sukrito. Ir štai: teliko mums gyvastingo vyro vien tik pelenai.

Užgeso Petrapilio miglų, grąnito ir Lietuvos giraičių inspiaruotas teatro menininkas. Kuriam likimas buvo lėmęs lankyti savojo krašto miestelius ir bažnytkaimius, dusti geležinkelio vagonė, šalti improvizuotose provincijos spektakliams rengimosi patalpose, norint platesnes žiūrovų mases susildyti sceninio veiksmo saldžia ir galinga iliuzija. Menininko, kuris lagerinėje aplinkoje jaunimui stengėsi perduoti savosios meilės, savojo menu tikėjimo žibintą, savo pavyzdį.

Buvo vienas tų, kuris samantotoje lūšnėlėje kad ir negimęs, bandė nuo Lietuvos ir jos žmonių nenuklysti. Norėjo kitiems atiduoti tai, kuo pats tikėjo ir kuo gyvenimą grindė.

Palikęs ženklus, pėdas, efemerinių darbų, kančių, vilčių neišsiraikiusius šešėlius, dovanojęs mums dar vieną pasišventimo įrodymą, iš gyvenimo išėjo Ipolitas Tvirbutas. Jautrus menininkas ir rečiau sutinkamas žmogus.

— 1880 m. sausio 27 d. amerikietis Edison užpatentavo elektros lemputę.

Stirbis Fuel Oils
Aliejus virtuvei ir krosnim
„Geresnė ir pigesnė aluva“
Tel. MEmlock 4-6264
PETER STIRBIS
4741 So. Maplewood Avenue
Chicago, Ill. 60629

SPARTA parduoda. Telefonken, Grundig, Olympia, Zenith, Burroughs, Royal, ITC ir kt. produktus, tiesiai ir pigiau iš firmų sandėlių:
RASOMAS mašinėles lietuvių ir kt. kalbomis — **RADIO** - stereo, consoles, transist. ir kt. — **PATEFONAI** — **IREKORDAVIMO** aparatai — **SKAICIAVIMO** mašinos etc.
Katalogus ir informacijas gausite pranešę savo adresą **SPARTA** sav.: J. L. GIEDRAITIS, 10 Barry Drive, E. Northport, N. Y. 11731, tel. (516) 757-0055 • Chicagoje informuoja A. Daugirdas GR 6-7899.

PIETRAS FLOWER SHOP
Flowers As Gifts For All Occasions: Birthdays, Anniversaries, Holidays, Special Days, Weddings, Funerals. We cater to churches & organizations.
3248 So. MORGAN ST. — TEL Yards 7-8700

Recommended to our Catholic Readers!
LOUIS PIZZA
2857 SO EMERALD AVE. — TEL. 842-5435 — WE DELIVER.
We Specialize in Pizza, Spaghetti, Italian Beef, Italian Sausage, French Fries, Onion Rings, Hamburgers, Hot Dogs, Tunaless, Soda Pop., Coffee.
Monday to Thursday 10:00 A.M. — 12:00 P.M. Closed Sunday
Friday 10:00 A.M. — 2:00 A.M. Saturday 4:00 P.M. — 2:00 A.M.

Highest Rates on Savings

At Standard Federal Savings your savings earn at the highest rate paid by any savings institution in Chicagoland.

4 3/4%
PER ANNUM, CURRENT RATE
PASSBOOK SAVINGS

Earnings are added and compounded four times a year. 4.75% compounded quarterly is 4.83%. Build your savings with a passbook account. Develop the habit of saving regularly.

5 1/4%
PER ANNUM
6 MONTH CERTIFICATES

Issued in minimum amount of \$10,000 and larger amounts in multiples of \$1,000.

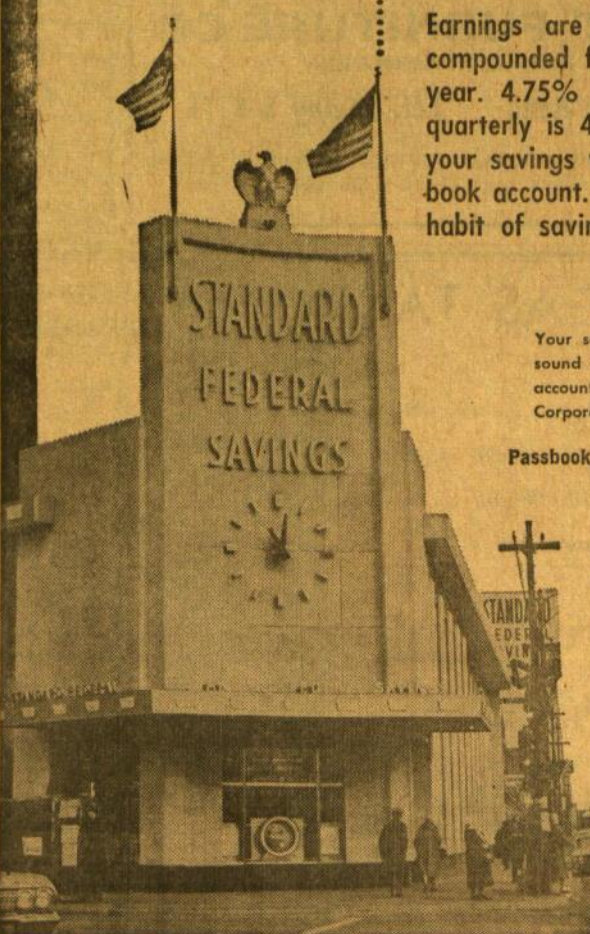
SAFETY ASSURED

Your savings are protected by our great strength in Reserves, our sound assets, our careful operating policies and by insurance of accounts to \$15,000 by The Federal Savings and Loan Insurance Corporation, a Permanent Agency of the U.S. Government.

Passbook Savings in by the 10th of the Month Earn from the 1st.

ASSETS OVER \$122,000,000.00

RESERVES and SURPLUS OVER \$10,500,000.00

STANDARD FEDERAL SAVINGS

4192 Archer Avenue • Chicago, Illinois 60632 • Phone VI 7-1141

OPEN MON. and THURS. 9 to 5; TUES. and FRI. 9 to 4; SAT. 9 to 12 Noon; WEDNESDAY-CLOSED

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE

5515 S. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202

FEBRUARY - VASARIO MEN. 1, 2 ir 3 D. D.

MEISTERBRAND V.S.O.P.		
IMPORTED GERMAN BRANDY	Fifth	\$4.89
CAMUS GRANDE Fine Champagne COGNAC		
	Fifth	\$5.98
CRUSADER 10 Year Old PORTUGAL BRANDY		
	Fifth	\$3.39
GRAIN ALCOHOL 190 Proof U.S.P.		
	Fifth	\$4.89
CINZANO VERMOUTH		
Dry or Sweet Large Bottle		\$1.89
ZELLER SCHWARTZKATZ 1966 Vintage IMPORTED GERMAN WINE		
	Fifth	\$1.89
CANADIAN DE LUXE Imported 86.8 Proof CANADIAN WHISKY		
	Fifth	\$3.98
COINTREAU LIQUEUR or COINTREAU & BRANDY		
	Fifth	\$4.98
ZYTANIA 100 Prof Imported Polish VODKA		
Distilled From Rye	Fifth	\$5.59
AMSTEL Imported HOLLAND BEER		
Case of 24—12 oz. T. A. Bottles	Case	\$7.95

IVAIRIŲ RŪŠIŲ REALIZMAS

Kas yra tas socialinis realizmas, niekas tikrai ir pačioje Sovietijoje nežino. Tuo reikalu ir ten būna daugybė straipsnių, tačiau viena aišku, kad vieni tu straipsnių nori palengvinti komunizmo uždėtus menininkams varžtus, o kiti straipsniai nori juos dar labiau suveržti. Pradžiai metų "Pergalės" 10 nr. V. Ščerbinas išspausdino straipsnį "Gyvas, besivystantis menas", kuriame aiškina sovietinės literatūros pranašumą, girdi, jau "Zengiant į naują istorijos tarpsnį, Leninas pranašavo atsiradant literatūrai, įkvėptai partiskumo, tarnavimo liaudžiai idėjui". Toliau autorius miglotai ar aiškiau kalba apie socialinį realizmą, daugelyje vietų tačiau kalbėdamas taip, kaip liepia komunistinis botagas, pavyzdžiui konstatuodamas: "Mūsų dienomis visus literatūros laimėjimus nulemia tai, kaip giliai meniškai įsisavinamas plataus, visapusiško socializmo įsitvirtinimo procesas, jo įsiskverbimas į visas žmonijos socialinio ir dvasinio gyvenimo puses". Žodžiu, visas meno laimėjimas yra tik tiek, kiek jis padeda skieisti komunistinės idėjas.

Ir nuolatiniame Sovietijos menininkų gyvenime, dalį, muzikoj, scenos ir kino menė ir literatūroje vyksta kova tarp menininko noro pasisakyti, kaip jis nori, ir pasakyti taip, kaip nori duobdėvė partija. Ypač toks klausimas iškyla gerųjų literatūroje sovietinių rašytojų teismui, kaip tik rodo, kad yra nemaža norinčių ištrūkti iš komunistinių pančių, rizikuojant net savo rankraščius išsiųsti užsienin. Būti išspausdintam Vakaruose šiandien ne vieno ten rašytojo svajonė, nes iš to, ką išspausdina ir kaip įvertina Vakarų pasaulis, rašytojai gali nustatyti vieno ar kito kūrinio ar rašytojo vertę. Didėnesiems ir drąsesnėms autoriams, kaip Pasternakui, prasimušus, prasiidėjo tolimesnis rankraščių persiuntimas, bet tuo pačiu ir bylos. Tokie socialinio realizmo varžtai ypač nepakeliami geresnėms kūrėjams, gi menkesnės rūšies autoriai neturi jokių dvasinių problemų ir jie gamina tarybinę makulatūrą. Tokių yra pačioje Rusijoje ir jos pavergtuose kraštuose. Neminėdami jų, kurie bando daugiau ar mažiau sėkmingai prasiveržti pro kompartijos bizūno saugomą socializmo tvorą, iš priešingos pusės, bent lietuvių tarpo, galime paminėti Ant. Venclovą, kuris su nepaprastu uolumu gamina leninistinę makulatūrą, gi šlykščiausias tos rūšies pavyzdys yra jo romanas "Gimimo diena", kurį net ir labiausiai kompartijai artimi, tačiau talentingi rašytojai vadina žodžiu, kurio mes čia negalime pavartoti.

Tačiau šalia socialinio realizmo yra kitas realizmas. Tai duos klausimas. Nors, anot Dūdincevo, knygos "Ne vien tik duona" žmogus gyvas, tačiau retas rašytojas ryžtasi eiti į kalėjimą. Čia iškyla rašymas ir nerašymas iš viso. Iš to ir gaunasi tokie pusiau socialistiniai kūriniai, viena pėda žengiant laisvės link, o kita jau traukiantis atgal, nes to reikalauja laisvė ir duona. Ir dėl to socialistinio realizmo klausimas tebėra vis diskutuojamas, nes iš jo bent daugumas nori ištrūkti. Vienas lenkas rašytojas prasiitarė, kad žodis tarybinis rašytojas yra šlykščiausias rašytojo įžeidimas, nes tai reiškia, kad pajungtas kompartijai ir esi priverstas rašyti ir rašai, kaip ji nori. Kiek teko patirti, daugeliui anapus geležinės uždangos nesuprantamas kai kurių esančių laisvėje noras būti išspausdintiems komunistų, nes esą, kaip galima norėti eiti į kalėjimą nors savo kūryba, kai

kiti iš jo veržiasi.

Daugai skaitytojų neaišku, kas yra tas realistinis realizmas, ir tai suprantama, nes prieš kiek laiko net ir rusų Šolochovas, paklaustas, kas tas socialistinis realizmas yra, atsakė: "Velniai žino". Be abejo, ir tai lengviausia būtų atsakyti pavyzdžiais. Prieš kiek laiko pavergtoje Lietuvoje išėjo knyga apie iš Vokietijos į Lietuvą grįžusius partizanus J. Lukšą, J. Būtėną ir kitus. Tai Chieno, Šmigelskio ir Uldukio knyga "Vanagai iš anapus". Toje knygoje partizanai tarp savęs kalbasi žauriai, pikta, vienas kitą užgaulioja ir niekina. Tačiau kai jie kalba apie komunistus, apie kruvinuosius čekistus ir istrebitelius, jie kalba apie juos tiesiog su tarybine pagarba. Maždaug taip: štai mes nebūkime pusgalviai, nes kai ateis narsioji kompartija, tai tuoj visus mus išgaudys. Vienas kitą gyvuliu vadindami, mūsų laisvės gynėjai, knygoje kalbėdami apie kruviną komunistų sribą, taip sako: "Matai, koks tarybinis didvyris. Tik prieš pora metų iš jų armijos". Žodžiu, partizanai, nors viskas aprašoma kaip tikrovė, vienas kitą vadina bailiais ir niekšais, gi kruvinąją kompartiją, prieš kurią kovodami jie aukoja savo gyvybes, vadina kažkokia globėja ir narsuole. Ir labai suprantama, nei jei į kokio Lukšos ar Būtėno lūpas būtų rašantieji idėję, kad ir žodžius "šlykščioji kompartija" arba "kruvinieji sribai", tie žo-

If you enjoy the atmosphere of a Japanese Tea House and Alohaland...

come to the DIAMOND HEAD RESTAURANT AND LOUNGE

... the pleasures of both await you there

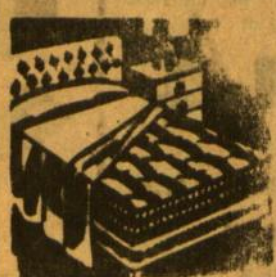
COMPLETE LUNCHEONS

Sarah Mitchell Hostess

ON SOUTHWEST HWY. JUST WEST OF THE KEDZIE, 79th STREET INTERSECTION

for reservations call 925-1678

Private Rooms for Group Parties and Couples

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų modernių baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ STAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

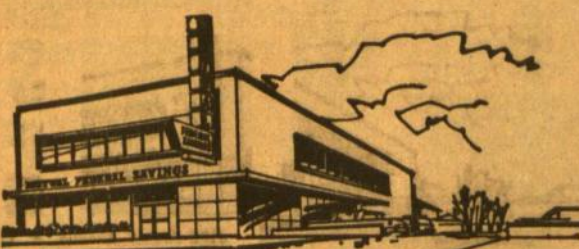
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmad. ir ketvirtad. 9-9 val.; antrad., trečiad. ir šeštad. nuo 9 iki 6 val. sekmd. atdara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

PLANINGAS TAUPYMAS

5 1/4%

Mokamas už vieno metų taupymo laktus nuo išdavimo datos (\$10,000.00 ar daugiau, įdedant po \$1,000.00)

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

MOKA GERUS DIVIDENDUS. PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

4 3/4%

Metinis dividendas mokamas už indėlius taupymo knygutėse.

MUTUAL Federal SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO ILL. 60608

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4 Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

FILMŲ IVAIRUMAI

STASĖ SEMĖNIENĖ

Galinga 19 šimt. drama "Far From the Madding Crowd", yra nepaprastai puošniai išaustas filmo gobelenas apie kaimietišką gyvenimo būdą bei papročius 19 šimt. Anglijoje. Filmą nukelia mus kuo toliausia nuo šandieninio padūkio triukšmo bei pasimetimo pilkų verpetų minioje.

Kaip puikus kilimas, filmas yra perauštas besikeičiančiais gamtos vaizdais: riedančiais žaliais laukais bei kalvomis, berguojančiais vandenimis švelnių antikinių spalvų.

Amerikiečiams tenka pripažinti vieną dorybę — jų filmų gamintojai geriausiai atkuria ekrane kurį nors kitą laikotarpį.

John Schlesingerio surežisuotas filmas sujungia stiprią dramą su labai efektingu atkūrimu kitų laikų bei vietovės.

Thomo Hardy romano pasakojimas labai paprastas, vyksta tokiu laiku bei vietoje, kur pats gyvenimas buvo paprastas. Net ir pagrindinių herojų problemos buvo išauktos ir supa-

džiai daugeliui skaitytojų būtų labai patikę. Socialinis realizmas yra viską rašyti taip, kad visi raštai ir dialogai būtų kompartijos garbinimas. Daugeliui gali kilti klausimas: ar taip pat turėjo pabučiuoti maskoliškus purvinus socialinio realizmo batų, ir pavergtąją Lietuvą savo raštus išsiuntę ar išvežę, Margeris, Mizara, Bimba, Pipiraitė ir kiti? Bet apie tai pakalbėsime kitą kartą.

P. Svilius

mos gamtos, jų tarpusavių santykių.

O ir slinkties tempas labai lėtas, net kai kuriems pasakys, jog perdaug lėtas. Bet jis toks ir buvo beveik prieš 100 metų.

Šis M-G-M pastatytas žavus bei spalvingas filmas daugiau patrauks kaimo gyvenimą mėgstančius. Gražios derliaus nuo laukų nuėmimo, avių ganybos scenos ir besivystanti mėlės istorija nuostabaus grožio Dorset (pietų vakarų Anglijoje) apylinkėse Viktorijos laikais patiks ne vienam žiūrovui.

Bathsheba (Julie Christie), jauna kaimo mergaitė paveldi turtinę ūkį iš savo dėdės. Jai peršasi trys jaunikiai, visi skirtingų temperamentų.

Gabrielius (Alan Bates), atparusis avių augintojas, didžiuojasi visai teisingai savo charakterio tvirtumu. Seržantas Troy (Furence Stamp) yra jaunas, nepastovus ir savanaudis. Išimylėlių trejūkas užbaigimui yra dar William (Peter Finch), vyresnis vyras, turtingas bei galingas žemių savininkas.

Ir taip ši atkakli, kaprizinga mergaitė lieka greitai pavergta kariškio, netikra ir supainiota dėl turtuolio meilės, o visiškai nesuvokianti, kad jai reikalingas vyras yra toks, kaip Gabrielius.

Aktorių sąstatas parinktas labai kruopščiai; sunku būtų pasiūlyti ką nors kitą į jų geros

vaidybos reikalaujančias roles.

Šis filmas turi senojo pasaulio tvirtų šaknų kokybę: rimtumą, teisingumą ir užsigrūdinimą. Jį galima kvalifikuoti kaip po meno išvermingą kūrinį, pagauantį praėjusį laikotarpį — beveik tokiame pat laipsnyje, kokiame matėme filmą "Doctor Živago". Suaugusiems ir jaunuoliams.

Geriausieji 1967 m. filmai

Kim Larsen ir Tom Officer, amerikiečių katalikų laikraščio "Register" filmų recenzentai, paskelbė keletą geriausių 1967 m. filmų. Alfabetine tvarka jie yra šie:

Bonnie and Clyde, gan kontroversinis žvilgsnis į 1930 metus ir dviejų depresijos laikotarpio banditų — banko plėšikų — žudikų pseudo — biografija;

The Family Way, dviejų jaunuolių problemos jų vedybų pradžioje ("Drauge") mūsų recenzuota;

Far From the Madding Crowd, britų pagal rašytojo Thomo Hardy knygą pastatytas filmas apie Viktorijos laikų gražios mergaitės romaną su trimis jaunikiais (čia šiandien minimas);

In the Heat of the Night, bal-tasis šerifas pietuose ir iš šiaurės besilankęs juodukas detektyvas išsprendžia paslaptinę nužudymą (recenzuota "Drauge");

Wait Until Dark, psichologinis filmas apie aklą moterį, apgavusią trejetą chuliganų, ją terorizavusių ir besikėsusių ją

NUOLATINĖ SIUVIMO MOKYKLA IRENA BERNOTAVICIENĖ.

Jai vadovauja prityrusi mokytoja-instruktore

Išmokite naujo supaprastinto siuvimo metodo tik per 10 pamokų. Pamokos dėstomos lietuvių ir anglų kalbomis. Registruokitės iš anksto, kad patektumėt į pirmąjį kursą, pas

B. AND B. SEWING SCHOOL VEDEJĄ ARVYDĄ DIKINĮ — TEL. 927-0044-45

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Joseph F. Gribauskas Executive Secretary

4 3/4%

ON INVESTMENTS Units of \$100.00 Dividend Checks Mailed Quarterly

5%

ON BONUS SAVINGS Units of \$1,000.00 For 3 Years Dividends Paid Quarterly or Compounded

1447 So. 49th Court CINCINNATI, OHIO 45206

Phone (Area Code 513) 656-6330

HOURS: Mon. 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed

Savings In By The 10th Of The Month Will Earn From The 1st.

METROPOLIS-RESTORANAS

6538 S. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL. — TEL. 476-9009

Vienintelis lietuviškas restoranas su gerais patiekalais, kaip šašlykas, šnicelis ir kt., didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų gėrimų. Lietuviškosios jaukių nuotakoj galėsite praleisti laiką, skaniai pavalyti ir atsigaivinti.

Atdara kasdien nuo 3 val. popiet iki 12 val. nakties. Šeštad. ir sekmd. nuo 12 val. d. iki 12 val. nakties. Visi prašymai atsilankyti.

Savininkai PETRAS IR ANTONINA KAUSAI

nužudyti jos pačios bute.

Blogiausi filmai

Tie patys recenzantai mini ir keletą blogiausių filmų pavyzdžių:

Blast - Off; The Glory Stompers; Reflection in a Golden Eye.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGĖJAMS

Daug sutaupysite perkdami čia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Filmai užbaigti foto nuotraukų aptarnavimas Atdara pirmad. ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street

Chicago, Illinois 60629

Telef. PROspect 6-8998

MOVING

perkraus baldus iš arti ir toli.

A. BENIULIS

Chicago, Ill. 60629, Tel. RE 7-7083

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

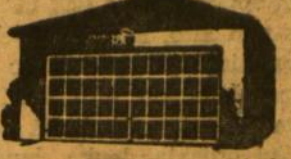

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams skelbimų rėmai ir metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago

Tel. VIRginia 7-7258 59

Pristatoma Visokių Rūšių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMAI MEDŽIAGA

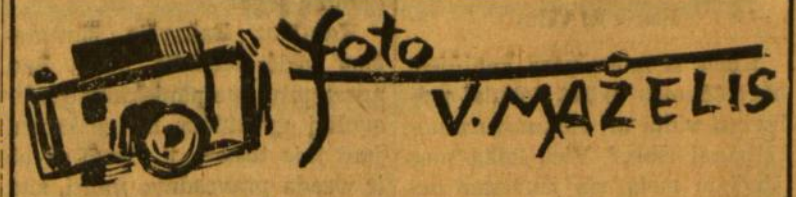
CARR MOODY LUMBER CO.

STASYS LITVINAS, Prez.

3039 So. Halsted St., VI 2-1272

Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai.

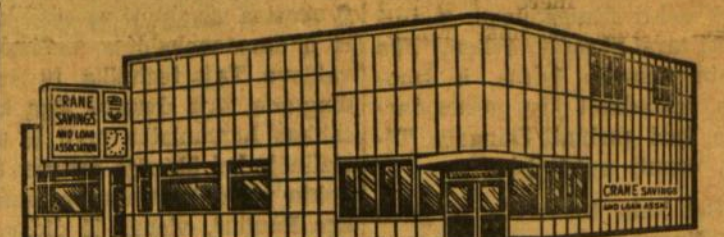
Raštinė atdara kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadienis iki 5 val. p. n.

• vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
• portretūra
• meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai

Tel. — HY 7-4677

422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N. Y. 11237

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LAFayette 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING SPACE

4 3/4%

Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas.

PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRMAD. IR KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v. ANTRAD. IR PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v. ŠESTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta

STEIN TEXTILE CO.

PAPUOŠKITE BUTĄ NAUJOMIS UŽUOLAIMOMIS.

Išigykite urminėmis kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritimų: damasko, brokados, "boucle's" ir "fiberglass".

PIRKSITE NEBRANGIAI IR GAUSITE DOVANĄ.

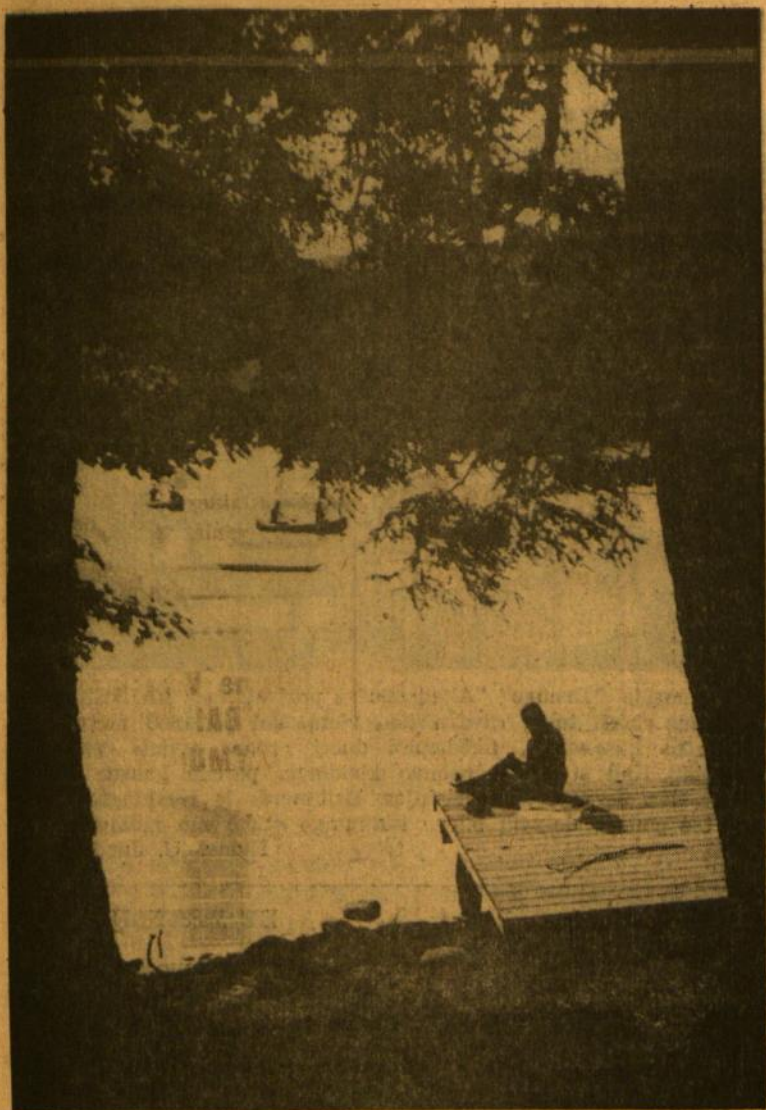
STEIN TEXTILE bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko, nyloons, taffeta, aksomo, ANGLISKŲ MEDŽIAGŲ paltams ir kostiumams siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737

Atdara kasdien ir sekmd. 9:15 v. r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta

Nemokama vieta mašinoms pasistatyti už kampo į šiaurę Jefferson Street — Chernin's aikštėje.

Pasinaudokite Draugo „Classified“ skyriumi.

Skautų akademikų stovykloje.

Nuotr. G. Peniko

Gerimanto Peniko foto paroda

Lietuvių Foto archyvas Chicagoje, sumanias Algimanto Kezios, SJ, vedamas, gana trumpu laiku spėjo užsirekomenduoti kaip lietuvių reikalui svarbi ir savo darbą uoliai atliekanti institucija. Jie ne vien tik siekia surinkti lietuviškąją veiklą išeivijos dokumentuojančias fotografijas, bet stengiasi puoselėti ir fotografinio reportažo kūrybą, surinktas nuotraukas protingais parodant visuomenei.

Paskutiniu metu Lietuvių foto archyvas buvo surengęs keletą meno ar menų liečiančių foto parodų. Ši tematika bus kiek pakeista š. m. vasario mėn. 4 d. ruošiamoj Gerimanto Peniko nuotraukų parodoj, įvardintoj "Akademikais skautais".

Pats autorius savo nuotraukas vadina "žemiškomis". Galima būtų sakyti, kad turinio atžvilgiu Peniko nuotraukos yra kronikinės, nes vaizduoja įvykius ar juose dalyvaujančius asmenis. Stebėdamas bet kokią veiklą, jis visuomet stengiasi pastebėti ir išryškinti taipgi ir asmenybes. Peniko darbus kaip tik ir charakterizuoja sugebėjimas veiksmo aplinkoj, foto aparatui būdingu akimirkos metu, pagauti individą ir jį pristatyti žiūrovui tobulo kompozicijoj, aukštame meniname lygyje.

Parodoj bus išstatytos nuotraukos, rodančios akademikus skautus jų veiklos aplinkoje. Būdamas aktyvus skautas, Gerimantas Penikas daugiau kaip 10 metų dokumentuoja šios organizacijos veiklą ir narius. Akademikais skautų sąjūdis skautybės tikslus ir metodiką čia pritaikė vyresnio amžiaus jaunimui. Išeivijos situacijoje ši veikla buvo kiek modifikuota, labiau pabrėžiant lietuviško jaunimo tarpusavio bendravimo svarbą. Ties lietuvių išlaikymo, lietuviškosios dyvasios jaunimo ugdymo tikslai yra bendras visų jaunimo organizacijų bruožas. Nors išstatytose nuotraukose matysime akademikus skautus, tačiau, plačiau pažvelgę, pastebėsime visur tipiską išeivijos jaunimą, kuris, susibūręs į įvairius junginius, uoliai darbuojasi savo asmenybės praturtinimo ir savo tautos labui.

Akademikais skautai savo veikloj išskirtinai akcentuoja gamtą, ypač gyvenimą gamtos aplinkoje — stovyklavimą. Tą vaizdžiai parodys ir parodoj išstatytos nuotraukos.

Pats parodos autorius, Gerimantas Penikas, yra jaunosios kartos atstovas, gimęs 1932 m. Lietuvoj. Buvo aktyvus skautas, o studijuodamas stojo į

Korp! Vytis gretas, Universitetą jis baigė 1957 m., tapdamas elektros inžinierium. Fotografuoja daug. Jo nuotraukos dažnai sutinkamos skautų leidžiamuose žurnaluose "Skautų Aido", "Mūsų Vytje", o taipgi ir laikraščiuose "Darbininke", "Dirvoje". Skautų albume "Laužams liepsnojančiam" buvo taipgi gausu jo nuotraukų (ši leidinį jis padėjo redaguoti ir prižiū-

Gerimantas Penikas, kurio nuotraukų paroda Jaunimo centre, Chicagoje, atidaroma šį sekmadienį (vasario 4 d.) 5 val. popiet.

Nuotr. R. Kezio

rėjo jo technikinį paruošimą). G. Peniko fotografiniai darbai buvo apvainikuoti 1964 m. Kodak premija tarptautinėse foto mėgėjų varžybose. Nuotrauka buvo išstatyta Kodak paviljone, New Yorko pasaulinėje mugėje.

Tad šikagiečiai čia ir ragina mi užėti į Gerimanto Peniko nuotraukų parodą — AKADEMIKAI SKAUTAI, šį sekmadienį, vasario mėn. 4 d., 5 val. popiet Jaunimo centre. Parodą rengia Lietuvių foto archyvas ir Akademikais skautų sąjūdis.

V. G.

• Kestučio Zapkaus paroda New Yorke. Jauno, bet jau žinomo mūsų amerikiečių Zapkaus naujų tapybos darbų paroda visą sausio mėnesį buvo atidaryta "Stable Gallery" patalpose, 33 East 74, New York. Šį kartą mūsų dailininkas dar brandžiau ir dar toliau žengė jam labai būdingu ir savitu tapybos keliu.

FRANK'S TV and RADIO, INC.
3240 SO. HALSTED STREET
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIJOS, RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS. TAIPGI ORG. VESINTUVAI IR SPALVOTOS TELEVIJOS APARATAI.

HIGH RATES

4.75% per annum on regular savings

5.25% per annum on investment bonus

Savings Insured to \$15,000.00

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632

Kas tik turi gerą skonį, viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.
MARQUETTE PK., 6211 S. Western, PR 8-5875

Vedėjas — J. LIEPONIS

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30 val. Kitom dienom nuo 9 val. iki 6 val. vakaro.
Sėkmadieniais atdara nuo 12 iki 5 val. popiet

ATSIUSTA PAMINĖTI

• Jurgis Juodis, **TAUTOS KELIU**. Leidinys, kuriame telpa 50 atskiruose lapuose atspausdintų spalvotų ir nespaltvotų J. Juodžio tapybos darbų reprodukcijų. Išleista Lietuvos nepriklausomybės 50 metų atkūrimo ir 717 metų karalystės įsteigimo proga. Paveikslų temos įvairios, bet daugiausia patriotinės. Albumą išleido Violeta Kimberly — Juodytė ir Loreta Juodytė. Spausdino lietuvių pranciškonų spaustuvių Brooklyne 1967 metais.

• **SALTINIS**, 1967 m. gruodžio mėn. Nr. 6. Tikybinės ir tautinės minties žurnalas. Leidžia Šv. Kazimiero sąjunga Anglijoje. Red. S. Matulis, MIC. Redakcijos nariai: J. Budzeika, MIC, ir Vladas Šlaitas. Redakcijos ir administracijos adresas: "Saltinis", 16, Hound Rd., West Bridgford, Nottingham NG2 6AH, England.

• **GYVYBĖ**. Putnamo bendrabučio laikraštėlis. Nr. 4. 1967 metų Kalėdos.

Geriausią dovana siūsti į **LIETUVĄ** Vertingiausią dovana DOVANŲ PAŽYMEJIMAI

Tik Dovanų Pažymėjimai Jūsų giminei duos keturis kartus daugiau vertybių negu grynai pinigai. Jūsų giminei tai patvirtins.

TIK DOVANŲ PAŽYMEJIMAI duoda galimybę Jūsų giminei pirkti viską ką jie nori — Maistą, Rūbus, Medžiagas, Batus ir daug, daug kitų reikmenų — amerikoniškų, vakarų — europietiškių ir vietinių — specialiose Vnesposytorg dolerių krautuose labai žemomis, specialiomis dolerių kainomis. Jūsų giminei tai patvirtins.

Pilna garantija. Jokio mokesčio.

Už šį patarnavimą nėra jokio mokesčio nei siuntėjui, nei gavėjui, nes išlaidas apmoka Vnesposytorg.

Užsakykite dabar. Užsakykite tik per

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 E. 23rd Street
New York, N. Y. 10010

Prašykite neapmokamo katalogo. Įgalioji Podarogists, Inc. atstovai.

DRAUGAS, šeštadienis, 1968 m. vasario mėn. 3 d.

• Dr. Justas Pikūnas, Detroito universiteto profesorius, 1967. XII. 26—29 d. Carmel Valley, Kalifornijoje, dalyvavo "The Religion in Education Foundation" suorganizuotame seminare vertybių motyvacijos ir elgesio santykiui nagrinėti. XII. 27 jis pats ten skaitė paskaitą "Vertybių motyvacijos vystymasis vaikystėje", o se-

kandį dieną vadovavo diskusijoms "Jaunuolio vystymasis ir religinės vertybės".

Naujas Ateitininkų federacijos vadas, grįždamas iš Carmel, vizitavo Los Angeles ateitininkus ir kartu su Los Angeles lietuviams dalyvavo Lietuvių Bendruomenės suruoštame Naujųjų Metų sutikime.

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME

THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

E U D E I K I S
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Trys Moderniškos Koplyčios:

4605 - 07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7-1741 - 2

4330 - 34 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

2533 West 71st Street
1410 So. 50th Ave., Cicero
Tel. GR 6-2345 - 8
Tel. TO 3-2108-09

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINČIA

Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų laidotuvių ir kitų papuošimų

2433 West 63rd Street, Chicago
Telef. PR 8-0833 PR 8-0834

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON, SAVININKO SAINT CASIMIR MONUMENT CO.

3911 West 111th Street

Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste

Telef. — Cedarcrest 3 - 6335

Vienas blokas nuo kapinių

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS G. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET
2314 W. 23rd PLACE
Tel. REpublic 7-1213
Tel. VIrginia 7-6672

PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. CALIFORNIA AVE.
Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE.
Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET
Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 SO. MICHIGAN AVE.
Tel. COmmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN
3319 SO. LITUANICA AVE.
Tel. YArds 7-1138 — 1139

VASAITIS — BUTKUS
1446 SO. 50th AVE., CICERO, ILL.
Tel. OLympic 2-1003

LAWN FUNERAL HOME
Sigmund J. Sutkus
7909 STATE RD., OAKLAWS ILL., Tel. — 636-2320

Perskaityt Draugą, duokite kitiems pasiskaityti.

NAUJI LEIDINIAI

• Ignas Skrupskelis, **LIETUVIAI 18-JO AMŽIAUS VOKIEČIŲ LITERATŪROJE**. Lietuvių Katalikų mokslo akademija Romoje šiomis dienomis išleido žinomo Lietuvos mokslininko, germanisto ir publicisto Igno Skrupskelio veikalą "Lietuviai 18-jo amžiaus vokiečių literatūroje". Tai Igno Skrupskelio disertacijos vertimas iš vokiečių kalbos, kurią jis rašė Vienoje prof. dr. Juozapo Nadlerio vadovybėje. Veikalą lietuvių tautai dedikavo Skrupskelių šeima Igno Skrupskelio žuvimo Vorkutoje 25-erių metų sukaikties proga. (Kaip žinoma, Ignas Skrupskelis, pirmosios bolševikų okupacijos metu už savo aktyvumą lietuvių visuomenėje ir spaudoje sovietų buvo suimtas ir išvežtas į Vorkutos koncentracijos lagerį, kur nesulaukęs 40 metų amžiaus žuvo 1942 metais.

Igno Skrupskelio veikale nagrinėjama Lietuvių kultūrinis gyvenimas Prūsijoje bei švietimo ir bažnytinio gyvenimo organizavimas 18-me amžiuje. Ypatingai iškeliamas lietuviškieji spaudiniai Prūsijoje: Biblijos vertimai, lietuviškieji giesmynai bei maldaknygės ir Kristijono Donelaičio kūryba. Platų skyrių veikale sudaro pagrindiniai idėjinės raidos bruožai, kur nagrinėjama Herderio, Hamano, Hippelio ir Immanuelio Kanto pažiūros ir įtaka lietuvių kalbai. Skyriuje: Lietuvių 18-me amžiuje — nagrinėjama Pilypo Ruigio ir kitų mokslininkų bei dvasininkų nuomonės bei ginčai, liečią lietuvių kalbos kilmę, savybes ir įvairias pažiūras į lietuvių tautos gyvenimą, dorovę ir papročius. Lietuvos istorijos vertinimas literatūroje ir Martyno Liudviko Rėzos darbai, nagrinėja lietuvių liaudies dainas, užbaigia šį Igno Skrupskelio veikalą "Lietuviai 18-jo amžiaus vokiečių literatūroje".

• **MŪSŲ SPARNAI**, 1968 m. gruodžio mėn. Nr. 23. Lietuvių evangelikų reformatų žurnalas. Leidžia Lietuvių evangelikų reformatų kolegija tremtyje. Redaguoja Jokūbas Kregždė, 2439 W. 51 Str., Chicago, Ill. 60632. Administruoja Jonas Palšis, 5718 S. Richmond St., Chicago, Ill. 60629. Tiražas 2,000 egz. Kaina — auka.

Naujame numeryje didelė dalis medžiagos paskirta Reformacijos 450 metų sukaktuvėms paminėti, rašant apie ją istorinėje ir teologinėje plotmėje. Sukaktuvinės temos ir šiaip ilgesnės apimtys straipsniai žurna-

le šį kartą atspausdinti šių autorių: kun. J. Paupero, kun. S. Neimano, Viktoro Karoso, Eugenijaus Gerulio. Daug puslapių skirta ir lietuvių evangelikų pastoracinei ir bendruomeninei veiklai, visa tai iliustruojant atitinkamomis nuotraukomis. Šiaip numerį dar puošia dail. Jono Tričio grafikos ir skulp. Dagio skulptūros darbai.

• **SKAUTŲ AIDAS**, 1967 m. gruodžio mėn. Nr. 10. Lietuvių skautų ir skaučių laikraštis. Vyriausiasis redaktorius v. s. Antanas Saulaitis, Old Colonial Road, Oakville, Conn. 06779. Administratorius Kazys Šimėnas, 44 Alban St., Dorchester, Mass. 02124. Metinė prenumerata \$4.00.

Be grynai skautišką veiklą liečiančios medžiagos naujame laikraščio numeryje rašoma dar apie lietuvių tautinę muziką ir kankles. Anų dienų iliustracijomis prisimenama II-oji lietuvių skautų tautinė stovykla 1938 metais Pažaislyje ir krepiniamas žvilgsnis į V-tąją tautinę stovyklą šiais jubiliejiniais 1968 metais. Su šiuo numeriu "Skautų Aido" skaitytojai gaus ir laikraščio priedą, 24 puslapių atskirą leidinį "Skautybė", skiriamą skautų vadovams ir tėvams.

• **EGLUTĖ**, 1968 m. sausio mėn. Nr. 1. Vienintelis lietuvių vaikų laikraštis laisvajame pasaulyje. Redaguoja ir administruoja Nekaltai Pradėtosios Marijos seserys. Redakcijos ir administracijos reikalais kreiptis: "Eglutė", Immaculate Conception Convent, Putman, Conn. 06260. Metinė prenumerata \$5. Laikraštis spausdinamas dviem spalvomis, gausiai iliustruotas, pilnas apsakymėlių, pasakų, eilėraščių, galvosuikių, juokų ir kt. "Eglutė" turėtų būti nuolatinė viešnia visose lietuvių šeimose, kur tik auga mažieji lietuviukai.

• **PASAULIO LIETUVIS**, 1967 m. gruodžio mėn. Nr. 32. Leidžia Pasaulio lietuvių bendruomenės valdyba. Tai šešiolikos žurnalinio formato puslapių leidinys, kuriame lyg kondensuotame filme regime visą laisvojo pasaulio lietuvių veiklą kruopščiai parinktoje rašytinėje ir iliustracinėje medžiagoje. Leidinys išeina 7 kartus metuose. Redaguoja Stasys Barzdukas, 18308 Hiller Ave., Cleveland, Ohio 44119. Administruoja Julius Staniškis, 18108 Hiller Ave., Cleveland, Ohio 44119. Metinė prenumerata \$2.

Mieli lietuviai, praleiskite žiemą šiltoje ir saulėtoje Arizonoje, naujame lietuviškame motelyje:

Angela Motel

2114 W. Buckeye Rd.,
Phoenix, Ariz. 85009
Telef. 252-1265

25 vienetų motelis, labai švarus ir ramus, nemokama televizija, nemokamai atvežam ir nuvežam į aerodromą, autobusų ir geležinkelio stotis.

Kainos: Virtuvėlė — 22 dol. per savaitę, virtuvėlė ir miegamasis 30 dol. per savaitę, nakvynė — 5 dol.

Savininkai:

M. ir M. Dambrauskai

IŠEIVIŠKOJI TRAKŲ PILIS

Maironiškai, tautos šventę bešvenčiant

Zolynais ir medžiais apaugus aukštai
Trentinio štai dunkso pilis.
Jos aukštus rangovus užmigdė kapai —
Benamiui pilis pasilik.
Džiaugsmu jo širdis ten ir naktį ir dieną
Tuksena, pavirtus į kriena.

Penkiolika rūmų — erdvi ir platu.
Kilimai ant stogo, kilimai sklepe.
Pilies kaštelionas dabar po pietų
Su skausmą kamščiu atlape,
Atminęs ir arklą, ir knygą ir lyrą.
Ant sofos poilsui nusvyra.

Kada tik regėjau pilis ir vilas
Varginę naujakurių.
Tai ašaras kvortom buvau bepilas.
Kad aš dar tokios neturiu —
Bet jeigu lig pensijos nesusidėvėsiu.
Manau, kad prieš mirstant pilaite turėsiu.

Kaimyne, tiek metų praleidęs gerai,
šypsaisi sau iš patelių.
Kur unriškų tavo skverny skudurai?
Kur blūdai bendrų katių?
Bet nebūkime šiandien per daug nusiminę,
Minėdami švabų slyvinę.

Nors vynes ir Asbach čionai kaip vanduo —
Juo gersi, juo eisi blaivyn.
Bonka gena bonką — žmogus kaip akmuo
Paplaustas nuvirta žemyn.
Nuvirtusį veltui raminti norėjau —
Akyse ne ašara — visky regėjau.

Linksmas kelias į komunizmą

Naktiniam klube

Cekoslovakijoje irgi norima
amerikinių dolerių, todėl įsteig-
tas naktinis klubas turistams,
kuriam tačia ne per daug lan-
kytojų.

Kodėl nedaug lankosi žmo-
nių? — klausia kompartietį klubi-
bo vedėją partijos pareigūnas.
— Gal maistas blogas?

— Ne, maistas puikiausias, —
atsako vedėjas.

— Gal gėrimai blogi? — vėl
klausia.

— Ne, gėrimai užsienietiški.

— aiškina vedėjas.

— Tai gal šokėjos blogos?

— Ne, šokėjos patikimos ir

geros, jos jau kompartijos na-
rės nuo pat revoliucijos pra-
džios.

Kelias į komunizmą

Važiuoja mašina prancūzas,
amerikietis ir rusas. Iš paskos
juos vejasi velnias ir baigia pa-
gauti. Tada prancūzas išberia
pluoštą frankų, velnias juos su-
renka ir vėl veja. Baigiant pri-
vyti, amerikietis išmeta pluoštą
dolerių, velnias susirenka ir vėl
veja. Tada paima pieštuką ru-
sas, parašo kažką ir išmeta ant
kelio. Raštelį paėmęs velnias pa-
skaityti ir greitai pasileidžia bė-
gti atgal.

— Štai išsigelbėjom, — džiau-
giaisi prancūzas su amerikiečiu,
— bet ką tu tame raštelėje pa-
rašei? — klausia rusas.

— O aš parašiau, kad šitas
kelias veda tiesiai į komunizmą.

Karių paklusnumas

Berlyne kalbasi Sovietų Są-
jungos ir Amerikos generolai

apie karių drausmę.

— Mūsų kariai yra drausmin-
gi, — giriiasi rusas, — gi jūs
ne tokie.

— Ir mūsų drausmingi, —
teigia amerikietis.

— Na, jei įsakytumėi šokti
iš penkto aukšto per langą, ar
šoktų? — sako rusas ir nutarė
pabandyti. Pradžioje pasikviečia
amerikietis karį ir liepia šokti
per langą, bet karys atsakinė-
ja, nes noris gyventi. Tada pa-
kviečia rusą ir jam liepia šok-
ti; šis tuojau kelia kojas per
langą ir šoks. Jį sulaiko ameri-
kietis generolas, šaukdamas:

— Ką tu darai, juk čia penk-
tas aukštas.

— O geriau Berlyne iššokti iš
penkto aukšto, negu grįžti į
Maskvą, — atsako kareivis.

Nereikia aiškinti

Naujų metų naktį girtas pi-
lietis eina per Varšuvą ir bur-
ba po nosimi:

— Kruvinasis režimas, kruvi-
nasis režimas.

Jį pagauna policininkas ir nu-
veda į nuovadą, ten pristato
nuovados viršininkui, kuris sa-
ko, kad tai tikrai sunkus nusi-
kaltimas ir reikia viską atiduoti
teismui.

— Bet gi aš turėjau galvoje
amerikiečių valdžią, — teisingai
išsiginčijęs pilietis.

— Tu mums čia nekalbėk, esi
kaltas, nes mes gerai žinome,
koks režimas yra kruvinas, —
atsako viršininkas.

— Pacifistas yra toks žmo-
gus, kuris mušasi su visais, kad
nereiktų mušti priešą.

Naujųjų laikų pasaka "Kas užmuš liūtą, voras ar uodas".

Sąjūdiškai ir
Dygliai

Redaguoja dr. S. ALIONAS

POKALBIAI APIE LAISVĘ

Laisvė žmogui įgimtas daly-
kas, nereikia nė visų prakalbų.
Va, vaiką grūdį i liuanistinę
mokyklą, o vaikas visai nepasi-
ryžęs kokio ten liuanisto klau-
syti, jis nori gatvėje būti lais-
vas. Tai jau aiškūs laisvės dai-
gų pradmenys. Gi suaugęs, net
i šią vargų šalį ištremitas lietu-
vis tremtinys, taip pat kovoja
už laisvę. Jeigu jau tave varo i
kokį LB ar kitą susirinkimą, tai
sėdėk namie, nes kokie priešai
gali tave atplėšti nuo televizijos,
arba kokie tankai išversiti salo-
ne stovinčio laisvės lopšio so-
fos. Jeigu jau per nelaimę ne-
atsispyrei ir patekai i nelaisvę,
atsėit, tapai uždarytas i salę,
tai toliau tęsk kovą ir nepasi-
duok, kai pasiūlo kandidatų i
valdybą. Juk pagaliau jei iš-
rinks, tai jau nebebūsi laisvas,
o reikės ką nors ir padaryti
lietuvių, taigi, kam gi tau ši-
tie pančiai užsidėti net ir savo
brolių labui.

Nuolat kalbama ir kalbama,
kad reikia tam ar kitam aukų.
Juk tai pagaliau irgi kėsinima-
sis i žmogaus laisvą kišenę.
Vargšas lietuvis, šias sunkias
tremties naštas nešdamas, juk
negali pasiduoti kokiems nors
gundytojams. Laisvė yra pagrini-
dinis dalykas, gi pinigais, kaip
sako, labai daug laisvės žmo-
gui gali suteikti, todėl ji ir rei-

Štai, galų gale ir aš atsistoju
toj garbingoj vietoj.

kia ginti kaip ten kokius Pilė-
nus.

Žmogus nuolat varomas i ko-
kius nors parengimus. Taip sa-
kant, ir čia kėsinamasi i žmo-
gaus laisvę, jis grūdamas i sa-
lę, kai jis vietoj to gali savo rū-
ši įruošinėti, arba kilimus ža-
me kloti, kad pavargęs žmo-
gus po kokio subuvimo tais ki-
limais, neužsigaudamas alkūnių,
galėtų vėl i aukštesnius hori-
zontus iškopti.

Prieš laisvę nuolatinis pasi-
kėsinimas yra ir nuolatiniai
skelbimai bei raginimai įstoti i
Lietuvių fondą. Kam ten Lie-
tuvių fondas, jei kiekvienas lie-
tuvis turi savo nuosavą lietu-
vio fondą.

Yra priešų, besikėsinančių i
medalius. Taip sakant, i laisvę
juos nešioti. Jeigu žmogus sa-
vo krūtine išnešė nuo priešų,
jei ji nesprogo, pritrūkus kva-
po bebėgant nuo okupanto, tai
ji turi teisę pasipuošti, nes juk
ant žuvusio kovotojo jokio me-
dalo nebeužkabinsi.

Kalbant kapinių reikalu, rei-
kia ginti ir mirusių laisvę. Lie-
tuvis numiręs turi gulėti virš
žemės ir po žeme taip, kaip ji

Jeigu pasiryžęs suvarstyti batus
tai būk pasirėngęs ir raištelio trū-
kimui.

Dėdė Samas virve laiko keliaunin-
ką besiveržiantį i Europą ir norintį
ten išleisti dolerius.

paguldo meksikonai ir airišiai.
Kam visos tos kovos, nes joms
vykstant, kartais paaiškėja, kad
kai kas kas geriau nori mirti,
negu lietuviu būt. Be to, toks
karas gali privesti prie mirusių-
jų sukilimo, gi tada gali nuken-
tėti visi, nes lietuvių kapinėse
yra daugiau, negu ant žemės,
tam gi jos ir vadinasi lietuviš-
komis kapinėmis.

Alvudas aktyviai kovoja už
lietuvių gyvybę, o mes manome,
kad žmogus turi ginti savo lais-
vę ir gali pasirinkti mirties for-
mą, kokią nori: nuo gėrimo, ta-
bako ar nuo nutukimo tablečių.

Žinoma, kalbant apie didžiū-
jų laisvę, tenka dar labiau ginti
mažųjų laisvę. Kam tuos varg-
šus vaikus vartyti i liuanistines
mokyklas. Jei nenori, tegu nei-
na, be to, statistika rodo, kad
kalėjimuose paaugliai daugiau
išmoksta, negu kokiose mokyk-
lose.

Taigi, kalbant apie laisvę ir
prisiminus J. Pakalkos pastan-
gas visus suvaryti i Opera Hou-
se rengiamą minėjimą, turime
pasakyti, kad reikia žmogui
duoti laisvę, nes pavyzdžiui koks
nors lietuvis gal tuo metu ko-
kioj karčiamao individualiai no-
rės sutraukti patriotinę daine-
lę, pvz. "Dunda, trankosi griaus-
tiniai".

Baigdami aiškinti laisvės
reikšmę, pacituojam reikšmingą
Antano Gustaičio posmą, kad
ginant visą laisvę, reikia gin-
ti ir laiką, kurio laisvo nėra, nes
šioje tremties pakalnėje Ame-
rikoje laikas yra pinigai:

Būtų gera pakovoti,
Keikti priešus iš eilės
Ir nukeikus pagalvoti,
Kaip ten laisvę nugales —
Kaip drebės nuo bombų

pušys,

O tu grįši nesimušęs...
Ai, tai gera, tik blogai:
Laikas — pinigai.

S. P.

Enciklopedija atskleidė
daktaro pasisekimo
paslaptį

Dr. P. Kisieličius, besiverčias
praktika Cicero, Ill., turi didžiū-
lį pasisekimą ir milžinišką prak-
tiką. Pradėjęs galvoti, iš kur
pasisekimas, patikrinta Lietuvių
Enciklopediją ir ten rasta, kad
daktaras gimnaziją baigė 1937
m., o medicinos mokslus 1934
m. Taigi suprantama, iš kur
toks sugebėjimas, nes pagal en-
ciklopediją daktaras mediciną
baigė, būdamas keturių klasių.

TĖVAS, SŪNUS IR
RŪKYMAS

Kai sūnui suėjo 20 metų am-
žiaus, tėvas ištraukęs cigarečių
pakelį, siūlo:

— Imki, nuo dabar leidžiu tau
rūkyti.

— Ačiū, tėtė, bet jau dveji
metai, kai mečiau rūkęs.

Apie pastarąjį studentų suvažiavimą Baltimorėje "Drauge" "Akademine prošvaistėse" SALFSS centro valdyba rašo: "Centro valdyba ragino skyrius rinkti tokią suvažiavimo vietą, kai po 1966 metų suvažiavimo tartasi pagrindiniai vietos ir laiko klausimai, tikėdamasi duoti progos rytinio pakraščio skyriams, nors ir mažiems, sustiprėti, suartėti. Kad ši mintis nebuvo klaidinga, parodo gausus dalyvių būrys iš Naujosios Anglijos, New Yorko ir New Jersey, Philadelphijos, Baltimorės ir Washingtono." Šio suvažiavimo nuotraukoje ir matomas tas gausus dalyvių būrys iškilmingo atidarymo momentu, kalbant pirmininkui Kęstučiui Žygiui.

Nuotr. U. Juodvalkio

SUTEMOS IR AUŠROS

Savaime suprantama, kad jei
nebūtų sutemų, tai ir apie auš-
ras nebūtų reikalo kalbėti. O at-
sitiko taip, kad prieš kiek laiko
išėjo Br. Zumerio knyga "Da-
barties sutemos", bet nespėjus
nė susipažinti su tom sutemom,
staiga viskas pragiedrėjo, nes
prof. dr. Ramūnas - Paplaus-
kas tas sutemas pavertė i nie-
ką, išleisdamas knygą "Iš sute-
mų i aušrą". Taigi šis leidinys
mus labai linksmam nutelkia,
nes ir reikia linksmiams būti,
kadangi jame profesorius nusi-
kundžia: "Bendrai paėmus, lie-
tuviai, kaip ir žydai, humoru
nepasizymi (kaip galia), aišku,
yra ir šviesių išimčių, kaip, sa-
kysime, mūsų mielas prof. dr.
Greimas. Mokslo vyras be hu-
moro, tai kaip moteris — be
seksapilio". Taigi, šitaip maloni-
niai nuteikti, negalime nesi-
džiaugti. Knygoje autorius iš-
dėjo su žmona vestuvinę nuo-
trauką, po kuria parašyta: "Pa-
kilkime i saulę padangių saka-
lais i žemę iš dangaus šviesos
parnešti". Tiesiog žavus užsi-
mojimas. Įžangoje autorius ra-

šo: "Ši knyga (ir kitos trys) yra
mano žmonai Marijai dovana —
25 m. vedybinio gyvenimo su-
kaktuvių proga — už padovano-
tus du sūnus ir dvi dukras. Po
vieną knygą už kiekvieną vai-
ką. Tik Marija gimdė vaikus iš
lėto, o Antanas pagimdė ketu-
rias knygas iš karto". Tikrai
džiai reikšmingi gimdymų re-
zultatai.

Kad mes geriau išsiteme iš
tų sutemų, autorius rašo: "Kas
yra asmenybė? — Yra tai rea-
lizuotas asmuo. Individas ir as-
muo nėra tas pats. Aišku, kad,
sakysime, arklys nėra indivi-
das". Toliau autorius iškelia la-
bai svarbų momentą: "Jeigu
namas neturi pirmo bei antro
aukšto, tai jis neturi ir trečio,
ketvirtą, penktą aukštą, etc.". Nors mes gal kiek ir tuo teigi-
mu suabejotume, tačiau auto-
rius knygoje įsidėjo dešimtį sa-
vo nuotraukų, todėl tokiu aki-
vaizdžiu liudijimu negalime ne-
tikėti. Na, gal ir daugiau galė-
tume sutemas giedrinančių auš-
rų pacituoti, tačiau autorius
kviečia: "Ruoškimės tai istori-
nei valandai, kada lietuvių tau-
tai teks skleisti po pasaulį ne
tik šviesą, bet taip pat žaibus
ir perkūnus". Taigi, bijodami,
kad žaibai ir perkūnai mūsų
vėl nenutrenktų i sutemas, mes
baigiame šią taurią kelionę iš
sutemų i linksmas aušras.

J. B-jus

Tavo sapnai niekada neišsipildys,
jeigu neišlipsi iš lovos.

Venclovos tarybinei tiesai paryškinti

"Literatūros ir Meno" š. m.
1 nr. Antanas Venclova didžiū-
liame straipsnyje enkavedistiš-
ku švelnumu šaukia: "Putinas
priklauso tik mūsų liaudžiai"
ir tame straipsnyje pažymi:
"Reakciniai emigrantai, vaiky-
damiesi pigaus politinio efekto,
šokosi kraipyti faktus ir irodinė-
ti, kad vėlonis visą savo am-
žių likęs svetimas tarybinei
santvarkai". Norėdami paryš-
kinti šią šaunią A. Venclovos
tarybinę tiesą, kad Putinas bu-
vo didelis tarybinės santvarkos
mylėtojas, spausdiname čia Pu-
tino vieno eilėraščio posmus:

Nuo Baltijos jūros lig
Vilniaus kalnelių
Dejuoja lietuviai maskolių
naguos.

Su ašarom gula, su ašarom
kelia,

Tik vėjai, tik audros jų širdis
paguos.

Dejuoja vergovė visi darbo
žmonės,

Paskendę skurde ir nelaimė
karčioj.

Lygybės, brolybės ir laisvės
svajonės

Išnyko žiaurių bolševikų
valdžioj.

Iš bočių sodybų išvarė mūs
brolius,

Išniekino brangius senolių
kapus.

Pavergęs mūs žemę raudonas
maskolius

Vilniaus mieste naujakurius i-
leidžiant namo prižiūrėtojas įteikia
du raktus, tardamas:
— Vienas naudojamas užrakini-
mui, kitas — atrakinimui.
"Tiesos" piešinys

Mūs amžinas priešas ir buvo
ir bus.

Na, ir kas gali dabar paneig-
ti A. Venclovos teigimus, kad
Putinas nemylėjo bolševikų, juk
iš tų Putino eilučių spindi dide-
lė komunizmo meilė.

— Gimimo parapijos bažny-
čios Chicagoje biuletenyje sau-
sio 7 d. rašoma:

"Parapijos Motinų Klubas tu-
rės šokį su bufetu šeštadienį,
Sausio 27tą dieną. Šokis įvyks
parapijos salėj. Pirmininkės va-
karo yra Ponios Dana Kekpšas
ir Aldona Vaitkus. Staliukus iš
anksto užsisakykite su Ponia
Paškiene — HE (-2852.)"

Kiek staliukai kainuoja su
Paškiene ir kiek be Paškienės,
biuletenyje neskelbiama.

— Žmogus būtų neblogas su-
tvėrimas, jei neturėtų liežuviu.

Pitagoras

BE DERYBŲ

— Kiek kainuoja bilietas i
Chicago? — paklausė senutė
stoties kasininkės.

— 5 doleriai ir 85 centai,
— atsakė kasininkė.

Senelė atsisuko i šalia jos
stovinčią mergaitę ir pratarė:

— Tai pirkšime bilietus čia.
Aš jau apėjau visus kasų lan-
gelius ir visur vienoda kaina.

Tikslas

Tik visiškai kvailas suprasti
negali,
Kad aukso altoriaus pačiam
vidury
Mes turim iškelti didžiulį medalį,
Kaip tikslą ir esmę veikimo
tremty.

— Aš nenoriu, po šimts pyptių,
kalbėti su prašymo mašina, aš no-
riu kalbėti asmeniškai.

"Kada pradėsima koliotis,
tada taip išryškėja mūsų visa
veikla".

St. Ingaunis,
Chicagos apyg. LB pirm.

"Mokslo pasaulyje yra žmo-
nių, kurie daug žino, bet mažai
išmano".

Prof. dr. Ant. Ramūnas

— Moderni moteris reikalin-
ga tik dviejų moterų, vienos,
kuria galėtų apkalbėti, ir an-
tros, su kuria galėtų apkalbėti.

— Istorija? Anglijas niekad
jos nežino, airis niekad jos ne-
pamiršta, rusas nieko gero jai
nedavė, amerikietis nieko iš jos
nepasimokė.

Vysk. F. J. Sheen

— Amerikiečiai jaučiasi tur-
tingi dėl to, kad jiems už viską
reikia brangiai mokėti.

UŽ HORACIJŲ GARSESNIS,
UŽ LUCIPIERIŲ BAISESNIS

(Svetlanos knyga "Dvidešimt
laiskų draugui" paminėti)

Aš paminklą staciū
Ir ne vien pas rusus.
Sau už pypkę aukščiau
Ir plačiau už ūsus.

Palikan aš save
Su bandito šlove,
Su bepročio planais
Ir su kraujo klanais.

Aš paminklą staciū
Už ūsus daug plačiau:
Baltijos vandenuos
Ir Karpatų kalnuos.

Ir nebus giminės,
Kur manęs neminės:
Didžią garbę man teiks,
Nes per amžius vis keiks.

Balyš Pavabalyš